

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS

pārbaudes lietā Nr. 2022-11-22B

Rīgā

06.06.2024.

Nr. 6-6/27

Par vides trokšņa problēmu Vecmīlgrāvī

Tiesībsargs ir izskatījis pārbaudes lietu Nr. 2022-11-22B (turpmāk – Pārbaudes lieta) par Rīgas valstspilsētas iedzīvotāju tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē un to ierobežojumu, kas saistīts ar paaugstinātu trokšņu piesārņojumu Vecmīlgrāvī, Rīgas brīvostas teritorijai pieguļošajā apkārtnē. Pārbaudes lieta ierosināta 2022. gada 2. martā, pamatojoties uz septiņdesmit piecu Meldru ielas 28, Rīgā, Vecmīlgrāvī, iedzīvotāju (turpmāk – Iesniedzēji) 2022. gada 5. janvāra iesniegumu (reģistrēts ar Nr. 25), kurš adresēts Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (turpmāk – VARAM) un tiesībsargam par iespējamiem Satversmes 96., 111., 115. panta un labas pārvaldības principa pārkāpumiem.

Tiesībsargs ierosināja pārbaudes lietu, lai pārbaudītu, vai uzņēmumu SIA “Port Milgravis” un SIA “Tolmets” (turpmāk abi – Operatori) darbība ir tiesiska un vai iesaistītās valsts iestādes darījušas visu nepieciešamo, lai Vecmīlgrāvja iedzīvotāji varētu pilnvērtīgi aizstāvēt savas intereses un īstenot savas tiesības dzīvot labvēlīgā vidē. Vienlaikus Pārbaudes lietas mērķis bija arī noskaidrot, vai nav nepieciešams pilnveidot tiesisko regulējumu.

Pārbaudes lietas ietvaros tiesībsargs ir veicis ilgstošu saraksti, pieprasot un saņemot informāciju un paskaidrojumus no VARAM, Veselības inspekcijas (turpmāk – Inspekcija), Valsts vides dienesta (turpmāk – VVD), Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD LRVP), Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvaldes (turpmāk – Pašvaldības Vides pārvalde), Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – Pašvaldības PAD), Rīgas domes Satiksmes departamenta (turpmāk – Pašvaldības SD), Rīgas brīvostas pārvaldes (turpmāk arī – Ostas pārvalde), kā arī saņēmis un pievienojis Pārbaudes lietas materiāliem Iesniedzēju iesniegtos sarakstes dokumentus.

Izskatot Pārbaudes lietu, Tiesībsarga biroja darbiniece 2022. gada 21. aprīlī veica Rīgas brīvostas teritorijai pieguļošās teritorijas Vecmīlgrāvī, Meldru ielā 28 apskati dabā un tikās Iesniedzēju pārstāvjiem.

Izvērtējot Pārbaudes lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, balstoties uz saņemto informāciju, to apstiprinošiem dokumentiem un normatīvo regulējumu, tiesībsargs sniedz šādu atzinumu.

ATZINUMĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
B kategorijas atļauja	Valsts vides dienesta SIA "Port Milgravis" izsniegta B kategorijas atļauja Nr. RI11B0066 un SIA "Tolmets" izsniegta B kategorijas atļauja Nr. RI21B0017 a.
Direktīva 2002/49/EK	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/49/EK par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību
EP	Eiropas Parlaments
Inspekcija	Veselības inspekcija
MK Noteikumi Nr. 16	Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumi Nr. 16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”
MK noteikumi Nr. 1082	Ministru kabineta 2010. gada 30. novembra noteikumi Nr. 1082 “Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”
Pašvaldība	Rīgas valstspilsētas pašvaldība (Rīgas dome)
Pašvaldības PAD	Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments
Pašvaldības SD	Rīgas domes Satiksmes departaments, kopš 2023. gada 31. augusta departamenta nosaukums “Rīgas valstspilsētas pašvaldības Ārtelpas un mobilitātes departaments
Pašvaldības Vides pārvalde	Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvalde/pēc nosaukuma maiņas - Rīgas valstspilsētas pašvaldības Mājokļu un vides departamenta Vides pārvalde
Rīcības plāns	Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā 2024.-2028. gadam, apstiprināts ar Rīgas domes 20.12.2023. gada lēmumu Nr.RD-23-3199-lē
Operatori	SIA "Port Milgravis" (reģ. Nr. 40003244418) un SIA "Tolmets" (reģ. Nr. 42103022610)
Osta	Ostas piestātne, kas atrodas Meldru ielā 3, Rīgā, Vecmīlgrāvī
Ostas pārvalde	Rīgas brīvostas pārvalde
Satversme	Latvijas Republikas <u>Satversme</u>

Sākotnējais izvērtējums	2020. gada 27. novembra Darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr. RI20SI0111, sagatavotājs VVD LRVP, ierosinātājs - SIA "Tolmets"
SIA ELLE	SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (reģ. Nr.40003374818)
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VVD	Valsts vides dienests
VVD LRVP	Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde

SATURS

1.	Faktiskie apstākļi	5
1.1.	Iesniedzēju sniegtā informācija	5
1.2.	Būtiskāko notikumu hronoloģija	6
1.3.	Iestāžu kompetence un sniegtie skaidrojumi	10
1.3.1.	VVD LRVP secinājumi un darbība, sniedzot Sākotnējo izvērtējumu	10
1.3.2.	VARAM sniegtais skaidrojums.....	12
1.4.	1.3.3. Veselības inspekcijas skaidrojums	14
1.3.4.	Pašvaldības Vides pārvaldes skaidrojums	16
1.3.5.	Pašvaldības PAD skaidrojums.....	17
1.3.6.	Pašvaldības SD skaidrojums	20
1.3.7.	Ostas pārvaldes kompetence un paskaidrojumi	22
2.	Juridiskais pamatojums	25
2.1.	Tiesību uz labvēlīgu vidi un vides trokšņa regulējums	26
2.1.1.	Satversme un Satversmes tiesas judikatūra	26
2.1.2.	Likumi	27
2.1.3.	Likumam pakārtotie normatīvie akti.....	28
2.1.4.	Administratīvā atbildība	29
2.1.5.	Plānotās izmaiņas normatīvajā regulējumā	30
2.2.	Uzņēmējdarbība un cilvēktiesības	31
2.3.	Labas pārvaldības princips	32
3.	Tiesībsarga vērtējums	33
3.1.	Ar Operatoru tiešo uzņēmējdarbību Ostas teritorijā saistītais trokšņa piesārņojums	33
3.2.	Ar Ostā atļauto kravu apgrozījumu saistītās transporta plūsmas pieaugums un tās cēloņsakarīgi izrietošs trokšņa emisiju pieaugums.	37
4.	Tiesībsarga rekomendācijas	39

1. Faktiskie apstākļi

1.1. Iesniedzēju sniegtā informācija

[1] Iesniedzēji norādījuši, ka Meldru ielā 3, Rīgā, Vecmīlgrāvī, atrodas ostas piestātne (turpmāk – Osta), kurā Operatori nodarbojas ar metāla atkritumu - atgriezumu un lūžņu (turpmāk – metāllūžņi) pārkraušanu un ar to saistītām darbībām. Pretī šai Ostai 30 metru attālumā atrodas daudzdzīvokļu dzīvojamā māja Meldru ielā 28. Pēdējo pāris gadu laikā Vecmīlgrāvja Meldru ielas 28 daudzdzīvokļu nama, ka arī blakus esošo namu iedzīvotāji, ir konstatējuši neizturami lielu impulsīvu troksni un smakas, ko rada Operatoru darbība Ostas teritorijā. Turklāt dzīvojamās ēkas, kas atrodas gar Meldru un Emmas ielām tiek nepārtraukti pakļautas arī kravas automašīnu radītajām vibrācijām, putekļiem un troksnim, kā rezultātā cieš iedzīvotāju veselība, un notiek privāta nekustamā īpašuma degradācija.

[2] Lai piekļūtu Vecmīlgrāvja uzņēmumiem, kas atrodas gar Meldru ielu, kravas transports izmanto dzīvojamā rajona ielas, kas nav piemērotas intensīvai kravas auto satiksmei – Meldru ielu, Emmas ielu u.c.

[3] Ir pastāvīgi jūtama ķīmiska smaka no ar kreozotu apstrādātām koksnēm, kas atklātā ostas teritorijā tiek žāvētas tieši pie dzīvojamām apbūvēm, neskatoties uz to, ka kopš 2003. gada kreozotu ir aizliegts izmantot sadzīvē, jo kreozots ir kancerogēns jebkādā daudzumā.

[4] Pēc iedzīvotāju sūdzībām uz skaļo impulsīvo troksni no darbībām ar metāllūžņiem dažkārt esot veikti trokšņa līmeņa mērījumi (BIOR, SIA ELLE) un katrā mērījumā tika konstatēti pieļaujamā trokšņa līmeņa pārsniegumi. Mērījumos nav ņemts vērā trokšņa avota specifiskums.

[5] Iesniedzēji norāda, ka Rīgas Meldru ielas iedzīvotājiem, sakarā ar Rīgas Brīvostas teritorijas tuvumu viņu mājoklim (30m), vairs nav spēka dzīvot nepanesamos dzīves apstākļos. Sūdzības visām iestādēm, kas ir par to atbildīgas, nav novedušas pie dzīves situācijas uzlabošanās, tāpēc iesniedzēji lūguši izbeigt Ostas darbības, kas kaitē viņu veselībai un iznīcina privāto nekustamo īpašumu. Iesniedzēji pieprasa atgriezt tos dzīves apstākļus, kādi bija pirms Ostas parādīšanās viņu māju tuvumā. Ierosina novērst viņu Latvijas Republikas Satversmes 115.pantā paredzēto tiesību pārkāpumus.

[6] Tiekoties ar iesniedzēju pārstāvjiem 2022. gada 21. aprīlī, tiesībsarga pārstāvis papildus tika informēts par šādām problēmām saistībā ar pārlieku intensīvo kravas automašīnu kustību Meldru ielā, Vecmīlgrāvī:

- kravas automašīnas pa dzīvojamā rajona ielām pārvietojas no plkst. 8:00 – 23:00, radot neizturamu troksni. Jo īpaši skaļas ir tās kravas automašīnas, kuras pārvadā metāllūžņus, un tukšie baļķvedēji;
- ziemā papildus troksni rada kravas automašīnas dzinēju darbināšana agrā rītā (plkst. 7:00), lai to sasildītu;
- kravas automašīnu satiksme rada putekļus un vibrācijas, kas kaitē cilvēku veselībai (izraisa, piemēram, klepu) un īpašumam (no plauktiem krīt priekšmeti, plīst trauki, bojā māju);
- dienā var saskaitīt vismaz 120 kravas auto;

- bērni, guļoši cilvēki (tostarp pensionāri) nevar gulēt diendusu pa dienu ar atvērtu logu. Jo īpaši guļošiem cilvēkiem ir svarīgi bieži vēdināt telpas, bet to nevar izdarīt trokšņa un putekļu dēļ;
- kravas automašīnas pa Meldru ielu brauc ar daudz lielāku ātrumu, nevis ar atļauto 30 km/h;
- būtu nepieciešams apvedceļš, bet līdz tam kravas automašīnu satiksme būtu jānovirza uz citām Vecmīlgrāvja ielām, piemēram, gar Ziemeļblāzmas staciju (Vecāķu prospekts).

1.2. Būtiskāko notikumu hronoloģija

[7] Pārbaudes lietā noskaidrots, ka abiem Operatoriem VVD LRVP ir izsniegusi B kategorijas atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai (turpmāk – B kategorijas atļauja)¹:

- **2011. gada 1. jūnijā** SIA “Port Milgravis” izsniegta B kategorijas atļauja Nr. RI11IB0066. Vēlāk šī atļauja tika vairākas reizes grozīta, pārskatīta un atjaunota. Pēdējo reizi tā pārskatīta **03.03.2023.** (turpmāk – SIA “Port Milgravis” B kategorijas atļauja);
- **2021. gada 24. septembrī** SIA “Tolmets” izsniegta B kategorijas atļauja Nr. RI21IB0017 a. Atļauja pārskatīta un atjaunota **15.03.2023.** (turpmāk – SIA “Tolmets” B kategorijas atļauja).

[8] SIA “Port Milgravis” B kategorijas atļauja attiecas uz divām B kategorijas piesārņojošajām darbībām, savukārt SIA “Tolmets” B kategorijas atļauja – tikai uz vienu. Proti, abiem Operatoriem ir atļautas šādas piesārņojošas darbības:

“5.10. iekārtas nebīstamu atkritumu šķirošanai, uzglabāšanai vai reģenerācijai (izņemot to radīšanas vietās), kurās vienlaikus var atrasties 30 un vairāk tonnu atkritumu dienā”.

[9] SIA “Port Milgravis” papildus atļauta arī šāda piesārņojoša darbība:

“8.5. ostu piestātnes kravu iekraušanai un izkraušanai kuģos ar bruto tonnāžu, ne mazāku par 450 tonnām”.

[10] **2020. gada 6. augustā** SIA “Tolmets” saņēma Rīgas pilsētas pašvaldības atļauju jaunas atkritumu apsaimniekošanas vietas izveidei Meldru ielā 3, Rīgā.²

[11] **2020. gada 27. novembrī** VVD LRVP sniedza SIA “Tolmets” Darbības ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu Nr. RI20SI0111 (turpmāk - Sākotnējais izvērtējums).³ Sākotnējā izvērtējuma mērķis bija noteikt, vai SIA “Tolmets” pieteiktā paredzētā darbība (metāllūžņu pieņemšana, uzglabāšana, šķirošana un pārstrāde) atsevišķi vai kopā ar citām darbībām varētu būtiski ietekmēt vidi. [Plašāk par Sākotnējo izvērtējumu skat. 1.3.1. sadaļā].

[12] Kopš **2020. gada septembra** Inspekcija izskata sūdzības no Meldru ielas 28, A. Dombrovska ielas 75, Meldru ielas 26, Gliemežu ielas 5 iedzīvotājiem par troksni dzīvojamās telpās.⁴

¹ Operatoru B kategoriju atļaujas pieejamas VVD datubāzē: <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/a-un-b-atlaujas/> (skat. 01.03.2024.).

² Rīgas domes 06.08.2020. lēmums Nr.620 “Par jaunas atkritumu apsaimniekošanas vietas izveidi Meldru ielā 3, Rīgā”

³ Sīkāka informācija šeit: <https://www.rdpad.lv/par-ietekmes-uz-vidi-sakotneja-izvertejuma-veikšanu-sia-tolmets-planotajai-piesarnojosajai-darbibai/>.

⁴ Veselības inspekcijas 26.08.2021. vēstule Nr.4.2.-9./28828/; 1. lpp.

[13] **2021.gadā** [persona A] vērsās ar sūdzību Eiropas Parlamentā, lūdzot izskatīt jautājumu par trokšņa un smaku problēmu Vecmīlgrāvī. **2022. gada 1. jūnijā**, izskatot [personas A] sūdzību (1120/2021), Eiropas Parlamenta Sūdzību izskatīšanas komiteja, atsaucoties uz Eiropas Komisijas sniegtajiem secinājumiem, atzina, ka Latvijas atbildīgās institūcijas ir pieņēmušas Rīcības plānu Rīgas aglomerācijai atbilstoši Direktīvā 2002/49/EK paredzētajam. Galvenā atbildība par trokšņu ierobežojošu pasākumu īstenošanu ir kompetento iestāžu, īpaši Rīgas pašvaldības, ziņā.⁵

2024. gada 9. aprīlī EP Sūdzību izskatīšanas komiteja pieņēma lēmumu sūdzības 1120/2021 lietu slēgt, balstoties uz minēto Eiropas Komisijas atbildi.⁶

[14] **2020. gada 26. novembrī** Inspekcija organizēja trokšņa mērījumus dzīvoklī Meldru ielā 28-[..], Rīgā (mājā, kura atrodas vistuvāk SIA "Port Milgravis" teritorijai). Konstatējot trokšņa robežlielumu pārsniegumu, Inspekcija **2020. gada 4. decembra** vēstulē Nr.4.2.-1./22032/9964 uzdeva SIA "Port Milgravis" veikt pasākumus trokšņa mazināšanai. Papildus Inspekcija par trokšņu robežlielumu pārsniegšanu no uzņēmuma darba procesa un kuģu dzinēju darbības 04.12.2020. vēstulē Nr.4.2.-1./22032/9963 informēja VVD, Rīgas pašvaldību un Ostas pārvaldi.⁷

[15] **2021. gadā** VVD pieteikumu pārvaldības sistēmā saņemts 51 ziņojums no [personas A], no tiem 39 ziņojumi saņemti par traucējošu smaku, 2 ziņojumi par putekļiem, 2 ziņojumi par operatora neatbilstošu darbību, 1 ziņojums par atkritumu apsaimniekošanu, 4 ziņojumi par troksni un 3 ziņojumi par citām jomām.⁸ Izskatot saņemtos ziņojumus, VVD inspektori veica 23 pārbaudes pieteikumos norādītajās vietās un piegulošā teritorijā Meldru ielā, Rīgā. No saņemtajiem 51 ziņojumiem apstiprinājušies ir 2 ziņojumi, kas saistīti par operatora SIA "Port Milgravis" neatbilstošu darbību, piemēram, pārsniegts atļautais kravu uzglabāšanas augstums, noteiktais darba laika periods. Nevienam saņemtais ziņojums par traucējošu smaku no SIA „Port Milgravis” darbības vietas Meldru ielā 3, Rīgā, veiktajās pārbaudēs nav apstiprinājies.⁹

[16] **2021. gada 26. aprīlī** Inspekcija pēc VVD lūguma sniedza viedokli par SIA "Port Milgravis" Kravu uzglabāšanas un pārkraušanas termināla radītā vides trokšņa novērtējumu un pasākuma plānu trokšņa līmeņa samazināšanai (turpmāk – Novērtējums). Tajā Inspekcija norādīja, ka SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" (turpmāk – SIA ELLE) sagatavotajā Novērtējumā uzskaitītie pasākumi Inspekcijas ieskatā nav uzskatāmi par pasākumu plānu trokšņu samazināšanai un Inspekcija to nesaskaņoja.

[17] **2021. gada 2. jūnijā** VVD lūdza Inspekcijas viedokli par SIA "Port Milgravis" Novērtējuma un trokšņa samazināšanas plāna 2. redakciju. Inspekcija informēja VVD, ka saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 14. pantu piesārņojošu darbību nedrīkst uzsākt, ja ir pārsniegti vai var tikt pārsniegti vides kvalitātes normatīvu robežlielumi noteiktam piesārņojuma veidam noteiktā teritorijā un ja attiecīgās darbības izraisītās emisijas var palielināt kopējo attiecīgā piesārņojuma daudzumu šajā teritorijā. No minētā izriet, ka pēc būtības Operatoru darbība, kura papildus rada

---

⁵ [CM PETI \(europa.eu\)](https://europa.eu)

⁶ [Home | PETI | Committees | European Parliament \(europa.eu\)](https://europa.eu)

⁷ Veselības inspekcijas 26.08.2021. vēstule Nr.4.2.-9./28828/; 2. lpp.

⁸ VARAM 17.02.2022. vēstule Nr.1-17/1279; 3. lpp.

⁹ Turpat

vides trokšņa piesārņojumu tuvumā izvietotajās dzīvojamās apbūves teritorijās, dotajā ostas teritorijas vietā nemaz nebūtu pieļaujama un tā būtu pārceļama citur.¹⁰

[18] **2021. gada 9. jūnijā** Inspekcija atbildē VVD norādīja, ka pirmajā etapā iekļautie trokšņa mazināšanas pasākumi varētu būt pietiekami tobrīd esošo emisiju pārvaldīšanai, nevis, lai palielinātu metāllūžņu apjomu. Savukārt attiecībā uz paredzētajiem pasākumiem otrajā etapā, Inspekcija pieļauj iespēju palielināt metāllūžņu apjomu, ja akustiskā efektivitāte tiks noteikta, veicot trokšņa mērījumus, kad notiek darbības ar metāllūžņiem maksimālas intensitātes laikā. Iedzīvotāju un viņu dzīves kvalitātes interesēs Inspekcija neatbalsta paredzētās darbības ar metāllūžņiem nakts periodā.¹¹

[19] VVD savukārt **2021. gada 14. jūnijā** lūdza Inspekcijai argumentētu vērtējumu, uz kura pamata Inspekcija neatbalsta paredzētās darbības ar metāllūžņiem nakts periodā. Inspekcijas galvenais arguments bija saņemtās iedzīvotāju sūdzības (tās tiek pārsūtītas arī no VVD operatīvā koordinācijas centra) par troksni metāllūžņu pārkraušanas laikā uz kuģi nakts laikā un iedzīvotāju neaizsargātību.

[20] **2021. gada 2. augustā** Inspekcija saņēma informāciju no VVD par SIA "Port Milgravis" B kategorijas atļaujas pārskatīšanu 30.07.2021., kuras 10. punkta "Troksnis" apakšpunktos norādīts, ka SIA "Port Milgravis" nedrīkst radīt traucējošus trokšņus, kā arī kaitējumu videi un cilvēka veselībai. SIA "Port Milgravis" jāievēro noteiktie trokšņa robežlielumi, metāllūžņu transportēšanu no/uz objektu ar autotransportu organizēt tikai dienas un vakara laikā (no plkst. 7:00-23:00). Saņemot sūdzības par traucējošiem trokšņiem, SIA "Port Milgravis" jāveic trokšņa mērījumi, kā arī jānodrošina nepārtraukta periodiska trokšņa monitorēšana kuģu kraušanas laikā.

Kopumā Inspekcija secinājusi, ka konkrētā laika posmā SIA "Port Milgravis" darbībā nav panākts līdzsvars starp iedzīvotāju un uzņēmēju interesēm. Inspekcijas ieskatā, uzņēmumam, ja tam ir izsniegta atļauja piesārņojošai darbībai, ir būtiski ievērot pasākumus un nepārsniegt norādītos piesārņojuma, konkrētajā gadījumā trokšņa emisijas limitus, kā arī atbildīgi rīkoties trokšņa robežlielumu pārsniegšanas gadījumā, domājot par iedzīvotāju veselību un viņu dzīves kvalitāti. Inspekcija aicinājusi:

- 1) VVD pārliecināties, vai SIA "Port Milgravis" ievēro B kategorijas atļaujas nosacījumus,
- 2) Rīgas domi sniegt skaidrojumu Vecmīlgrāvja iedzīvotājiem par dokumentā "Rīgas Brīvdabas tematiskais plānojums" izvirzītajiem nosacījumiem, rīcības plānu ielu satiksmes trokšņa mazināšanai un tā izpildi.

[21] **2021. gada 16. septembra** vēstulē Nr. 2.3./6711/RI/2021 VVD informē, ka **2021. gadā** veicis jau septiņas pārbaudes SIA "Port Milgravis" darbības vietā, sagatavojot ziņojumus par pārbaudes rezultātiem. Pamatojoties uz pārbaudē konstatēto, pieņemti pieci lēmumi par piespiedu izpildi, ar ko Operatoram piemērota piespiedu nauda kā piespiedu izpildes līdzeklis VVD izdotās atļaujas

¹⁰ Veselības inspekcijas 26.08.2021. vēstule Nr.4.2.-9./28828/; 2. lpp.

¹¹ Turpat

nosacījumu ievērošanai.¹² VARAM savukārt informējusi, ka VVD 2021. gadā izdevis SIA "Port Milgravis" divus brīdinājumus par atļaujas nosacījumu piespiedu izpildi.¹³

[22] Laika posmā no **2021. gada 4. oktobra līdz 2021. gada 9. oktobrim**, monitorējot troksni kuģu kraušanas laikā ar metāllūžņiem, SIA "Port Milgravis" organizējis vides trokšņa mērījumus uzņēmuma teritorijā ar mērķi kontrolēt trokšņa novērtējuma aprēķinos iekļautos vides trokšņa emisijas rādītājus. SIA ELLE Vides izpētes laboratorijas **2021. gada 29. oktobrī** sniegtajā atzinumā norādīts, ka testēšanas rezultāti ir atbilstoši.¹⁴

[23] SIA „Port Milgravis” Vides pārraudzības valsts birojā apstrīdēja tam izsniegtās B kategorijas atļaujas nosacījumus. **2021.gada 16.novembrī** Vides pārraudzības valsts birojs nolēma atstāt negrozītu pārskatīto un atjaunoto B kategorijas atļauju Nr. RI11IB0066. Vides pārraudzības valsts birojs lēmuma izvērtējumā norāda, "ka apstākļos, kad trokšņa ietekmes novērtējums sniedz informāciju par to, ka darbības izmaiņas dos savu pienesumu trokšņa ietekmes palielināšanai uz teritoriju, kurai ir noteikti robežlielumi un kuru likumdevējs ir izvēlējis aizsargāt no pārmērīgas trokšņa ietekmes, pilnīgi pamatoti VVD ir lēmis par apstrīdēto nosacījumu iekļaušanu atļaujā. Lai veiktu darbības izmaiņas, ir jāpārlicinās, ka sākotnēji plānotie risinājumi trokšņa ietekmes mazināšanai ir īstenoti, taču tas nav uzskatāms par pietiekošu, jo ir jānovērtē trokšņa mazināšanas pasākumu faktiskā ietekme, jāsalīdzina tās atbilstība sākotnēji prognozētajam. Izsniegtajā atļaujā ir noteikti veicamie prettrokšņu pasākumi: betona bloku sienu izbūve pie laukumiem, kur tiek veiktas darbības ar metāllūžņiem; nodrošināt trokšņa monitoringu kuģu kraušanas laikā; metāllūžņu transportēšanu uz/no uzņēmuma ar kravas transportu veikt tikai dienas un vakara periodos; presšķēres izmantot tikai dienas periodā."¹⁵

[24] **2022.gada 4.janvārī** VVD veicis SIA "Port Milgravis" B kategorijas atļaujas pārskatīšanu un atjaunošanu, saglabājot nosacījumus 10. punktā attiecībā uz trokšņa emisiju iepriekšējā redakcijā.¹⁶

[25] **2022. gada janvārī** Inspekcijā tika saņemtas četras e-pasta ziņas, ka Vecmīlgrāvja apkaimē izplatās troksnis no metāllūžņu kraušanas. Inspekcijas Sabiedrības veselības kontroles nodaļas un Vides veselības nodaļas darbinieki **2022.gada 17.janvārī** veica apsekošanu Ostas tuvākajā apbūvē, lai noskaidrotu Ostas paveiktos pasākumus un tā brīža trokšņa izplatību un tā ierobežošanas pasākumu efektivitāti.¹⁷

[26] Apsekošanā konstatēts, ka SIA "Port Milgravis" izbūvējis betona sienas (2 stāvu augstumā) centrālajā daļā starp angāriem pretim piestātnei, atdalot dzīvojamo zonu un arī namu Meldru ielā 28. Gar žogu visā ielas garumā ir sastatnes ar kokmateriāliem, angāri, kas arī būtiski slāpē troksni. Metāla kraušanas skaņas uz ielas nebija dzirdamas. Sazinoties ar ziņu sniedzējiem tika noskaidrots, ka Ostas tuvākajā apkārtnē pastāvīgi ir fona industriālais troksnis, Uzņēmums neveic metāllūžņu kraušanas darbu nakts laikā, situācija kopumā ir uzlabojusies. Ziņojumu sniedzēji nevēlējās, lai

¹² VVD 16.09.2021. vēstule Nr. 2.3/6711/RI/2021

¹³ VARAM 17.02.2022. vēstule Nr. 1-17/1279; 3. lpp.

¹⁴ Veselības inspekcijas 14.02.2023. vēstule tiesībsargam Nr. 2.4.2.-1./1446; 2. lpp.

¹⁵ VARAM 17.02.2022. vēstule Nr. 1-17/1279; 1.-2. lpp.

¹⁶ Veselības inspekcijas 14.02.2023. vēstule tiesībsargam Nr. 2.4.2.-1./1446; 2. lpp

¹⁷ Veselības inspekcijas 14.02.2023. vēstule tiesībsargam Nr. 2.4.2.-1./1446; 2. lpp

Inspekcija organizētu trokšņa mērījumus dzīvojamās telpās, jo troksnis dzirdams Vecmīlgrāvja apkārtnē.¹⁸

[27] 2022.gadā Inspekcija vēl saņēma elektroniskas ziņas, ka **2022.gada 26.aprīlī** un **2022.gada 11.oktobrī** Vecmīlgrāvja apkārtnē ir skaļš impulsīvs troksnis no darbībām ar metāllūžņiem. Lai lemtu par trokšņa mērījumu veikšanu, Inspekcija lūgusi Iesniedzējus informēt, ja troksnis traucē dzīvojamajās telpās. Šādu informāciju Inspekcija neesot saņēmusi.¹⁹

1.3. Iestāžu kompetence un sniegtie skaidrojumi

1.3.1. VVD LRVP secinājumi un darbība, sniedzot Sākotnējo izvērtējumu

[28] Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 19. pantu VVD īsteno vides valsts kontroli.²⁰ Ministru kabineta 23.11.2004. noteikumu Nr. 962 „Valsts vides dienesta nolikums” 4.1.punktā noteikts, ka VVD viena no funkcijām ir kontrolēt normatīvajos aktos noteikto piesārņojošo vielu emisiju vidē, kā arī bīstamo un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas prasību ievērošanu, savukārt 5.1. punktā noteikts, ka VVD ir tiesīgs jebkurā objektā pārbaudīt vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas normatīvo aktu ievērošanu.

[29] IVN Paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums ir jāveic tām darbībām, kuras pieteiktas saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 3.² pantu.

[30] SIA “Tolmets” pieteiktā darbība [29.09.2020. iesniegums VVD] paredzēja, ka metāla atkritumi tiks uzglabāti un pārkrauti laukumā ar platību 8000 m². Metāllūžņu iepirkšanas apjoms – līdz 300'000 tonnām gadā, vienlaicīgi laukumā uzglabājot līdz 60'000 tonnām. Laukuma aprīkojumu nodrošina SIA “Port Milgravis”. Metāllūžņi uz ostas teritoriju tiek piegādāti no dažādām Latvijas vietām ar SIA “Tolmets” vai klientu autotransportu. Operatori bija plānojoši izmantot iebrauktuvi no Meldru ielas. Fiksēts, ka tuvākā dzīvojamā māja atrodas ~120 m attālumā no metāllūžņu apsaimniekošanas laukuma. SIA “Tolmets” izdota atkritumu apsaimniekošanas atļauja Nr. LI18AA0002. Uz Sākotnējā izvērtējuma ierosināšanas brīdi SIA “Port Milgravis” B kategorijas atļaujā noteikts metāllūžņu stividora pakalpojums līdz 70'000 tonnām/gadā un iesniegts lūgums veikt atļaujā grozījumus, lai paplašinātu metāllūžņu stividora pakalpojumu līdz 350'000 tonnām/gadā.²¹

[31] VVD rīcībā uz **Sākotnējā izvērtējuma izskatīšanas brīdi ir ziņojums Nr. 070-84/2020 “Par pārbaudes rezultātiem”**. No tā izriet, ka SIA “Tolmets” teritorijā Meldru ielā 3, Rīgā ir ievēdis un uzglabā 31'895 tonnas metāllūžņu bez B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujas.²²

[32] VVD secinājis, ka, pamatojoties uz likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2. pielikuma 11.5. apakšpunktu – metāllūžņu glabāšanas vietu ierīkošana – VVD pieteiktajai darbībai jāveic sākotnējais izvērtējums, lai arī darbība saskaņā ar VVD rīcībā esošo informāciju ir jau veikta. VVD ir

¹⁸ Turpat

¹⁹ Turpat

²⁰ [Vides aizsardzības likums](#): Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis Nr.183, 15.11.2006.

²¹ VVD 27.11.2020. Darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.RI20SI0111; 1., 4. lpp.

²² Turpat 4. lpp.

lēmis par ietekmes uz vidi izvērtējuma veikšanu paveiktajai darbībai, lai izvērtētu izdarīto darbu ietekmi būvdarbu veikšanas laikā un objekta ekspluatācijas laikā, un lemtu par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību.²³

[33] Attiecībā uz trokšņa radītajām ietekmēm paredzētās darbības vietā VVD secinājis, **ka troksnis radīsies no metāllūžņu griešanas iekārtas, iekrāvēju darbības metāllūžņu pārkraušanas laikā, kravas izbēršanas, metāllūžņu šķirošanas, kā arī no autotransporta.** Sākotnējā izvērtējumā norādīts, ka uzņēmumam darbība jāplāno tā, lai netiktu pārsniegti Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 16) vides trokšņa normatīvi tuvumā izvietotajās dzīvojamās apbūves teritorijās. Salīdzinot Rīgas pilsētas stratēģisko trokšņu karti ar MK noteikumu Nr.16 2. pielikumu, VVD secinājis, ka vakara trokšņu līmenis uzņēmuma teritorijā tiek pārsniegts, nakts, dienas, vakara un diennakts laikā, tas tiek pārsniegts vidēji 5 dB dienā, 10 dB vakarā un naktī, bet ņemot vērā to, ka uzņēmums savu darbību neplāno organizēt nakts laikā, trokšņu pārsniegums no uzņēmuma darbībām veidosies tikai dienas laikā. VVD vērš uzmanību, ka Pieteikumu pārvaldības sistēmā ir saņemis sūdzības par radīto troksni Meldru ielā, ko rada metāllūžņu pārkraušana, saskaņā ar pieteikumiem – arī nakts laikā. Iesniegumā darbība nakts laikā neesot paredzēta. **Līdz ar to uzņēmumam būtu jāvērtē nepieciešamie trokšņa ierobežošanas pasākumi, piemēram, trokšņa sienas uzstādīšana dzīvojamās apbūves, kā arī dienesta ēkas virzienā, kas vienlaikus novērstu arī putekļu izplatīšanos ārpus uzņēmuma darbības vietas.**²⁴

[34] Ārpus uzņēmuma teritorijas identificēts viens ar paredzēto darbību saistīts trokšņa avots – kravas transportlīdzekļu kustība pa Meldru ielu. **Paredzētās darbības rezultātā kravas automašīnu vienību skaits, kas pārvietosies pa Meldru ielu pieaugs par 10'500 gadā (30% no transporta paredzēti ar piekabi), no kuriem katrs veiks divus braucienus – turp un atpakaļ – tas ir 21'000 reisu gadā vai vidēji 6.7 reisi/h.**²⁵

[35] Neskatoties uz iepriekš minēto, VVD Sākotnējā izvērtējuma turpinājumā secina, ka "paredzētās darbības rezultātā radītais trokšņa līmenis atbilstošajās teritorijās nepārsniedz normatīvos noteikto (fona trokšņa līmenis 65 - 69 dB, summārais trokšņa līmenis 65 - 69 dB). Rīgas pilsētas vides stratēģiskās kartes parāda, ka trokšņa robežlielumu pārsnieguma problēma pastāv jau esošajā situācijā, galvenokārt ielas transporta radītā trokšņa ietekmē. Vērtējot paredzētās darbības ietekmi uz kopējo trokšņa līmeni, VVD konstatē, ka novērojams robežlielumu pārsniegums jau esošajā situācijā, un būtiskas izmaiņas operatora darbības rezultātā nenotiks. Trokšņa līmeņa pieaugums dienas laikā nevienā no gadījumiem nepārsniegs 1dB. **Ņemot vērā, ka paredzētās darbības radītais sliekšnis būtiski nepalielinās trokšņa līmeņa ietekmi dzīvojamās apbūves teritorijās, paredzētā darbība ir pieļaujama. Gadījumā, ja, uzsākot paredzēto darbību, tiks saņemtas iedzīvotāju sūdzības, ieteicams veikt vides trokšņa mērījumus faktiskajos darba apstākļos, lai konstatētu sūdzības pamatotību un identificētu iespējamās sūdzību iemeslus un trokšņa rašanās cēloņus.**²⁶

---

²³ Turpat 5. lpp.

²⁴ Turpat 6., 7. lpp.

²⁵ VVD 27.11.2020. Darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.RI20SI0111; 7. lpp.

²⁶ Turpat 10. lpp.

[36] Sākotnējā izvērtējuma secinājumos VVD vēlreiz konstatē, ka pieteiktā darbība ir pretrunā ar MK 2015. gada 27. janvāra noteikumu Nr. 30 "Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai" 3. punktu. Tas noteic, ka persona, kura gatavojas veikt darbību, attiecīgu rakstisku iesniegumu VVD iesniedz pirms darbības uzsākšanas. Gadījumos, kad paredzētā darbība jau ir veikta vai uzsākta – VVD tehniskos noteikumus neizsniedz. Bez tam VVD ieskatā paredzētai darbībai nav piemērojams ietekmes uz vidi novērtējums, jo ietekmes ir identificētas sākotnējā izvērtējuma ietvarā un paredzētā darbība kopumā nav radījusi būtiskas ietekmes uz vidi un iedzīvotājiem.²⁷

[37] Tā kā SIA "Tolmets" paredzētā darbība atbilst MK noteikumu Nr. 1082 1. pielikuma 5.10. apakšpunktam, uzņēmumam norādīts, ka tam būs jāiesniedz iesniegums VVD B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujas saņemšanai.²⁸

[38] Jautājumā par sabiedrības informēšanu VVD Sākotnējā izvērtējumā norādījis, ka "Dienests ar 2020. gada 30. septembra vēstuli Nr.11.4/8080/RI/2020 "Par informatīva paziņojuma nosūtīšanu" nosūtīja informāciju par Paredzēto darbību Rīgas pilsētas pašvaldībai un biedrībai "Vides aizsardzības klubs", kā arī informatīvo paziņojumu par Paredzēto darbību publicēja Valsts vides dienesta tīmekļa vietnē. Līdz šim nav saņemtas sabiedrības atsauksmes vai priekšlikumi".²⁹

[39] Gala rezultātā VVD pieņēmis lēmumu nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru pieteiktajai darbībai – metāllūžņu pieņemšanai, uzglabāšanai, šķirošanai un pārstrādei Meldru ielā 3, Rīgā. Izvērtējumā norādīts, ka "starplēmums, ar kuru tiek atzīts, ka ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams, nav atsevišķi pārsūdzams".³⁰

1.3.2. VARAM sniegtais skaidrojums

[40] 2022. gada 14. jūlija MK noteikumi Nr. 434 "Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikums" nosaka VARAM kompetenci, tostarp vides aizsardzības un teritorijas attīstības plānošanas jautājumos. VARAM ir vadošā valsts pārvaldes iestāde vides aizsardzības politikas īstenošanā. Lai nodrošinātu tiešo funkciju izpildi ministrija organizē un koordinē normatīvo aktu īstenošanu vides aizsardzības jomā, kā arī izstrādā ieteikumus un vadlīnijas. VARAM padotībā atrodas VVD.³¹

[41] VARAM saņēmusi [personas A] 2022. gada 6.janvāra iesniegumu Nr.EKONS-136099 un Meldru ielas 28, Rīga, iedzīvotāju 2022. gada 6. janvāra iesniegumu Nr. EKONS-1360979 (turpmāk – iesniegumi) par SIA „Port Milgravis” un SIA „Tolmets” darbību Meldru ielā 3, Rīgā, kuros norādīts, ka metāllūžņu pārkraušana ostas teritorijā rada neizturamu troksni un teritorijā nokrautie zāgmateriāli emitē traucējošu ķīmisku smaku. Sniedzot atbildi uz šiem iesniegumiem, VARAM skaidrojusi sekojošo:³²

---

²⁷ Turpat 13. lpp.

²⁸ Turpat 14. lpp.

²⁹ Turpat 14. lpp.

³⁰ Turpat 15. lpp.

³¹ 2022. gada 14. jūlija MK noteikumi Nr. 434 "Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikums", Latvijas Vēstnesis Nr.136, 18.07.2022; 1., 4., 5., 13. punkti

³² VARAM 17.02.2022. vēstule Nr. 1-17/1279, adresēta arī tiesībsargam

[42] Atbilstoši Rīgas domes 2005. gada 20. decembra saistošo noteikumu Nr. 34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 15. pielikumam „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” zemes gabals Rīgā, Meldru ielā 3 (kadastra Nr. 0100 111 0194) atrodas „Jūras ostas apbūves teritorijā (OO)”, kur atļautā izmantošana ir jūras ostas termināļu apbūve un ar ostas darbību saistītu būvju un navigācijas un hidrotehnisko būvju būvniecība un izmantošana. SIA „Port Milgravis” piesārņojošā darbība – kravu pārkraušana un uzglabāšana – ir atļautais zemes gabala izmantošanas veids „Jūras ostas apbūves teritorijā (OO)”.

[43] Atļaujas 6.1.18. punktā noteikts, ka jebkāda veida darbības ar metāllūžņiem (kraušana, pārvietošana utml.) visā objektā nakts laikā (no plkst. 23:00 līdz 07:00) nav atļauts veikt, savukārt presšķēru izmantošana atļauta tikai dienas periodā (07:00 līdz 19:00).

[44] Trokšņu izplatības mazināšanai SIA „Port Milgravis” ir veicis inžinier tehnisku - pagaidu būvju/norobežojumu uzstādīšanu. VVD 2021. gada 7. decembrī saņēmis SIA „ELLE” troksni samazinošu sienu efektivitātes novērtējumu, kurā SIA „ELLE” informējusi, ka 2021. gada 21. novembrī Meldru ielā 3, Rīgā tika veikti vides trokšņa mērījumi metāllūžņu kraušanas kuģī piestātnē VM-4 darbu laikā. Mērījumos iegūtie rezultāti rāda, ka nomērītais trokšņa līmenis kuģa kraušanas zonā un aiz troksni samazinošām sienām ir zemāks nekā trokšņa novērtējumā aprēķinātais. Trokšņu mērījumu mērķis bija noteikt izbūvēto troksni samazinošo sienu efektivitāti un salīdzināt to ar trokšņa novērtējumā noteiktajiem lielumiem. Izstrādātajā SIA „Port Milgravis” kravu uzglabāšanas un pārkraušanas termināla radītā vides trokšņa novērtējumā secināts, ka, īstenojot troksni samazinošus pasākumus, nav prognozējami MK noteikumos Nr. 16 noteikto vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi.

[45] Jāņem vērā fakts, ka atbilstoši Rīgas trokšņu stratēģiskajai kartei³³, konkrētajā zonā (daudzstāvu apbūves teritorijā – Meldru iela 28, Rīga) dienas un vakara periodos norādīts, ka trokšņu līmenis svārstās no 55 – 64 db.

[46] Atbilstoši 2021. gada 21. novembrī veiktajiem mērījumiem pārkraušanas darbu zonā un izstrādātajam trokšņu izkliedes modelim, secināms, ka pēc troksni samazinošo pasākumu īstenošanas pārkraušanas termināla radītais troksnis nerada papildus negatīvu ietekmi dzīvojamās apbūves teritorijās, bez jau esošiem trokšņu avotiem – piemēram, autotransporta kustība, kas pamatā negatīvi ietekmē tuvējo dzīvojamo apbūvi.

[47] Ministrija informē, ka VVD 2021. gadā ir izdevis SIA “Port Milgravis” divus brīdinājumus par atļaujas nosacījumu piespiedu izpildi un pieņēmis piecus lēmumus par piespiedu naudas piemērošanu, kā piespiedu izpildes līdzekli VVD izdotās Atļaujas nosacījumu ievērošanai.

[48] Ministrijas ieskatā, **Atļaujas pārskatīšanā veiktais SIA “Port Milgravis” darbības rezultātā radītā trokšņa novērtējums, kā arī Atļaujā izvirzītie nosacījumi trokšņa samazināšanai ir pamatoti un samērīgi, un atbilst Latvijas normatīvo aktu prasībām.**

[49] Attiecībā uz lesniegumos minētajām sūdzībām par smaku ministrija skaidro, ka VVD 2021. gadā veica SIA „Port Milgravis” darbības vietā deviņas pārbaudes, par ko tika sagatavoti

³³ https://mvd.riga.lv/uploads/troksna_kartes/Kluso%20rajonu%20karte/Kopejais/

ziņojumi par pārbaudes rezultātiem. Ministrija informē, ka VVD Meldru ielā 3, Rīgā veikto pārbaužu laikā ir konstatējis, ka ostas teritorijā ir novietoti kokmateriāli, bet tie nav apstrādāti ar koksnes konservantu, kuram būtu izteikti asa ķīmiska smaka. Pēc operatora datiem uzglabāšanā esošie kokmateriāli pirms ieviešanas ostas teritorijā apstrādāti ar biocīdu "Celcure C65" un koksnes antiseptiķi "BOCHEMIT Forte Profi". Apstrādātie kokmateriāli nav ar kreozotam raksturīgu smaku. Novietotie kokmateriāli nerada traucējošas smakas, arī izskatītajos pieteikumos iepriekšējos periodos tas nav apstiprinājies. VARAM informē, ka Meldru ielā 3, Rīgā netiek veikta kokmateriālu apstrāde ar konservantiem un biocīdiem, tā kā tas nav paredzēts Atļaujā.

1.3.3. Veselības inspekcijas skaidrojums

[50] Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 16 12. punktu Veselības inspekcija, pamatojoties uz attiecīgu iesniegumu, kontrolē saimnieciskas darbības (izņemot ar mūzikas atskaņošanu saistītas darbības) vai iekārtu (ieskaitot ventilācijas, saldēšanas iekārtas, kompresorus un liftus), vai satiksmes radītā trokšņa robežlielumu ievērošanu.

[51] Tā kā Inspekcija sūdzības par troksni dzīvojamās telpās no Meldru ielas 28, A.Dombrovska ielas 75, Meldru ielas 26, Gliemežu ielas 5 iedzīvotājiem izskata jau kopš 2020. gada septembra, tā savas kompetences ietvaros ir aktīvi un vairākkārtīgi paudusi savu nostāju iedzīvotāju interešu aizsardzībai. Notikumu izklāsta pārskatāmības labad Inspekcijas sniegtie skaidrojumi par laika posmu līdz Pārbaudes lietas ierosināšanai ir sniegti šī atzinuma 1.2. sadaļā Būtiskāko notikumu hronoloģija.³⁴

[52] Jau pēc Pārbaudes lietas ierosināšanas Inspekcija tiesībsargam norādīja, ka saņēmusi VVD 2023. gada 2. februāra informāciju, ka SIA "Port Milgravis" lūdz VVD palielināt B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujā Nr. R111B0066 (ar 2022. gada 4. janvāra grozījumiem) (turpmāk arī - Atļauja) noteikto pieļaujamo metāllūžņu pārkraušanas apjomu no 212'000 t/gadā līdz 350'000 t/gadā, ņemot vērā, ka uzņēmums ir īstenojis visus Atļaujā izvirzītos nosacījumus. VVD ir saņēmis uzņēmuma testēšanas pārskatus un kravu uzglabāšanas un pārkraušanas termināļa darbības radītā vides trokšņa novērtējumu (t.sk., ievades dati) ar īstenojamiem troksni samazinošiem pasākumiem. VVD lūdzis SIA "Port Milgravis" iesniegt aktualizētu trokšņa avotu un to rādītāju tabulu.

[53] Inspekcija norāda, ka Rīgas pilsētas trokšņa stratēģiskajā kartē³⁵ ir redzami trokšņa pārsniegumi lielākajā daļā teritoriju, kuras atrodas blakus pilsētas ielām.

[54] Inspekcijas vērsusi uzmanību uz to, ka uzņēmumam, ja tam ir izsniegta Atļauja piesārņojošai darbībai, ir būtiski ievērot pasākumus un nepārsniegt norādītos piesārņojuma, konkrētajā gadījumā trokšņa emisijas limitus, kā arī atbildīgi rīkoties trokšņa robežlielumu pārsniegšanas gadījumā, domājot par iedzīvotāju veselību un viņu dzīves kvalitāti. VVD uzrauga, vai uzņēmums ievēro Atļaujas nosacījumus (t.sk., trokšņa mērījumus vidē un monitorēšanu).³⁶

³⁴ Skat. šī atzinuma [7] – [27] rindkopas

³⁵ <https://mvd.riga.lv/nozares/vides-parvalde/vides-troksnis/>

³⁶ Turpat 3. lpp.

[55] 2023. gada 7. jūlijā Inspekcija atbildes vēstulē uz [personas A] atkārtotu iesniegumu (13.04.2023.g.) informēja iedzīvotāju par SIA „Port Milgravis” un SIA „Tolmets” (turpmāk - Uzņēmumi) sniegtajām atbildēm.

[56] Inspekcija jau iepriekš 15.05.2023.g. vēstulē Nr. 2.4.2.-9./4081 “Par troksni ostas teritorijā Meldru iela 3, Rīga” bija informējusi [personu A], ka 03.05.2023.g. ir nosūtīta Uzņēmumiem vēstule Nr. 2.4.2.-1./3812 “Par troksni Meldru ielā 28, Rīgā”, kurā informēja tos par Inspekcijas 28.04.2023.g. kontroles rezultātiem dzīvoklī un aicināja Uzņēmumus:

- 1) Veikt trokšņa mērījumus metāllūžņu kraušanas laikā normatīvajos aktos par trokšņa novērtēšanu un pārvaldību noteiktajā kārtībā, saskaņā ar atļaujas B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. RI11IB0066 (turpmāk - Atļauja) 10.3.1. punktā norādīto. Par mērījumu rezultātiem informēt Inspekciju.
- 2) Pievērst lielāku uzmanību metāllūžņu krautņu izmēriem, jo kontroles laikā Inspekcija secināja, ka vizuāli metāllūžņu kaudzes ir augstākas par aizsargsienām, bet Atļaujas 6.1.17. punktā norādīts, ka metāllūžņu kaudzes nedrīkst būt augstākas kā betona bloku siena.
- 3) Nodrošināt, lai kraušanas laikā tiktu izslēgts galvenais kuģa dzinējs, saskaņā ar Atļaujas 6.1.19. punktā norādīto prasību.

[57] Inspekcija 13.06.2023. saņēma SIA „Port Milgravis” 12.06.2023. atbildi Nr. 55 “Par troksni Meldru ielā 28, Rīgā”, kurā norādīts, ka uzņēmums atbilstoši Atļaujas nosacījumiem nodrošina trokšņa monitoringu kuģu kraušanas laikā kopš 2021. gada maija un metālu griešanas laikā ne retāk kā vienu reizi ceturksnī kopš 2023. gada maija, kad faktiski uzsākta preses šķēru izmantošana.

[58] SIA „Port Milgravis” informēja, ka:

1) no 27.04.2023. līdz 30.04.2023. (kontroli dzīvoklī Inspekcija veica 28.04.2023.) notika metāllūžņu kraušana uz kuģi “Oceanic Leader”, kopumā pārkraujot 26 350 tonnas metāllūžņu. Šajā periodā SIA ELLE Vides izpētes laboratorija (turpmāk - Laboratorija) veica nepārtrauktus vides trokšņa mērījumus rūpniecības apbūves teritorijā metāllūžņu kraušanas darbu laikā Operatora kravu uzglabāšanas un pārkraušanas termināļa dienvidrietumu daļā, blakus tehnoloģiskajam laukumam Nr. 1 un kuģu piestātnes zonai. Vērtējot trokšņa līmeņa rezultātus, tika secināts, ka vides trokšņa mērījumu rezultāti dienas un vakara periodā atbilst atļaujas nosacījumiem un, ciktāl iespējams secināt no mērījumu rezultātiem, darbības ar metāllūžņiem nakts periodā netika veiktas.

Ņemot vērā nelielo attālumu starp Ostas teritoriju un dzīvojamām mājām, secināms, ka termināļa darbības laikā ir iespējami traucējumi apkārtnes iedzīvotājiem, kas var izpausties kā troksnis, nepārkāpjot normatīvajos aktos noteiktos līmeņus.

SIA „Port Milgravis” skaidroja, ka, lai pārliecinātos par Atļaujas nosacījumu ievērošanu, trokšņa monitorings tiek nodrošināts visu kuģa kraušanas laiku, kad notiek metāllūžņu iekraušana. Vides trokšņa līmeņa atbilstība trokšņa robežlielumiem tuvākajās dzīvojamās apbūves teritorijās tiek novērtēta aprēķinu ceļā.

SIA „Port Milgravis” informēja Inspekciju arī par jaunākiem trokšņa līmeņa mērījumu rezultātiem, nosūtot Laboratorijas atzinumu par 17.05.2023. veiktajiem trokšņa mērījumiem (testēšanas pārskats Nr. 72AK21-1-5-25 no presšķēru mērījumiem) ar secinājumu, ka vides trokšņa mērījumu rezultāti trokšņa avota rietumu, dienvidu un augšējai plaknei atbilst atļaujas nosacījumiem, **bet ziemeļu, kā arī austrumu plaknei atrodas starpstāvoklī.**

2) SIA „Port Milgravis” paskaidroja, ka ir samazinājis metāllūžņu krautņu augstumu, lai krautnes nebūtu augstākas kā betona bloku sienas.

3) SIA „Port Milgravis” paskaidroja, ka galvenais kuģu dzinējs kraušanas laikā tiek izslēgts, taču **turpina darboties dzinēji, kas nodrošina tehnoloģiskos procesus, piemēram, ventilāciju u.tml., un šos dzinējus nedrīkst izslēgt.**³⁷

[59] Inspekcija vienlaikus informēja, ka saņēmusi arī SIA “Tolmets” 26.07.2023. atbildes vēstuli Nr.1-10.8.-23/70 “Par troksni Meldru ielā 28, Rīgā”, kurā norādīts, ka ņemot vērā faktu, ka informācijas izklāsts būtu identisks atbildei, ko SIA “Port Milgravis” jau sniedza Inspekcijai, SIA “Tolmets” nedublēs iesniegtos datus un piekrīt visiem SIA “Port Milgravis” vēstulē sniegtajiem paskaidrojumiem. Trokšņa mērījumu pasūtītājs ir SIA “Port Milgravis”, kas organizē trokšņa mērījumus saskaņā ar atļaujas Nr. R111B0066 nosacījumiem, kuri ir identiski ar SIA “Tolmets” izsniegtās atļaujas Nr. R121B0017 nosacījumiem, tāpēc atzinumus par veiktajiem trokšņa mērījumiem izmanto arī SIA “Tolmets”.

[60] SIA “Tolmets” vadība atzīmēja, ka, lai panāktu līdzsvaru starp iedzīvotājiem un uzņēmuma interesēm un izpildītu nosacījumus, kas minēti izsniegtajā piesārņojošas darbības atļaujā, uzņēmums apņemas rīkoties atbildīgi un arī turpmāk veikt trokšņa mērījumus, kā arī pievērst lielāku uzmanību metāllūžņu krautņu izmēriem un nodrošināt, lai kraušanas laikā tiktu izslēgts galvenais kuģa dzinējs.

[61] Inspekcija un VVD (balstoties uz 02.06.2023. vēstulē Nr.2.3/1539/RI/2023 “Par troksni Meldru ielā un VVD rīcībām” norādītu Laboratorijas 09.11.2022. atzinumu par testēšanas rezultātiem un testēšanas pārskatu Nr. 72AK21-1-5-13, par trokšņa mērījumiem metāllūžņu kraušanas darbu laikā) secina, ka līdz šim veiktie trokšņa mērījumi uzrāda, ka troksnis ir atbilstošs pie atļautās darbības, un nepārsniedz normatīvajos aktos par trokšņa novērtēšanu un pārvaldību noteiktajā kārtībā noteiktos robežlielumus.³⁸

1.3.4. Pašvaldības Vides pārvaldes skaidrojums

[62] Pašvaldības Vides pārvalde 2024. gada 2. janvāra vēstulē Nr. DMV-24-2-dv informē, ka saskaņā ar 2023. gada 29. novembra Rīgas valstspilsētas pašvaldības Mājokļu un vides departamenta nolikuma Nr.109 5.8.20. punktu Vides pārvalde nodrošina vides trokšņa pārraudzību pašvaldības līmenī.

³⁷ Veselības inspekcijas 07.07.2023. vēstule Nr.2.4.2.-9./5658; 1., 2. lpp.

³⁸ Turpat 2. lpp.

[63] 2021. gada 21.septembra vēstulē Nr. DMV-21-16139-ap Pašvaldības Vides pārvalde informējusi Iesniedzēju pārstāvi, ka tobrīd spēkā esošajā "Rīcības plānā vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā 2017.-2022. gadam", kas tika izstrādāts uz Rīgas pilsētas vides trokšņa stratēģiskās kartes (apstiprinātas ar Rīgas domes 2015. gada 15.decembra lēmumu Nr.3331) sniegto datu pamata, autotransporta troksnis pa Meldru ielu netika atzīts par kritisku un netika iekļauts pilsētas akustiskā diskomforta zonā (ADZ). Piemēram, pie Meldru ielas dzīvojamās mājas Nr. 28 gada vidējie trokšņa rādītāji dienā bija normas robežās, bet vakara un nakts trokšņa rādītāji pārsniedza MK Noteikumos Nr.16 dotos robežlielumus vien par 5 db (A), jo satiksmes intensitāte bija neliela.

[64] Atbilstoši MK Noteikumu Nr.16 rīcības plāna vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā aktualizēšanas periodiskums ir pieci gadi, tādējādi jaunais aktualizētais rīcības plāns bija jāizstrādā 2022. gadā.

[65] Saskaņā ar Pašvaldības Vides pārvaldes sniegto informāciju atbilstoši MK noteikumiem Nr.16 2021. gadā tika pārskatītas un pilnībā atjaunotas vides trokšņa stratēģiskās kartes, kas apstiprinātas ar Rīgas domes 2022.gada 27. aprīļa lēmumu Nr.1466 "Par Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģisko karšu apstiprināšanu", kā arī pēc Vides pārvaldes pasūtījuma tika izstrādāts "Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā 2024.-2028. gadam" (turpmāk – Rīcības plāns), kas apstiprināts ar Rīgas domes 20.12.2023. gada lēmumu Nr.RD-23-3199-lē. Rīcības plānā ir paredzēti tehniskie pasākumi vides trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmeņa samazināšanai (Rīcības plāna 10. pielikums un 3. pielikums) Emmas ielā un Meldru ielā. Tiek plānota Laivinieku ielas izbūve posmā no Atlantijas ielas līdz Vecāķu prospektam. Pasākuma izpildes rezultātā tiks novirzīts kravas transports, kas pārvietojas uz un no uzņēmumiem, kas darbojas Ostas teritorijā, prom no Vecmīlgrāvja apkaimes apdzīvotās daļas – galvenokārt Emmas ielas un Meldru ielas. Pasākuma izpildi nodrošina Pašvaldības SD.³⁹

1.3.5. Pašvaldības PAD skaidrojums

[66] Pašvaldības PAD 2021. gada 27. aprīlī VVD LRVP adresētā vēstulē Nr. DA-21-2019-nd informē, ka ir izvērtējis SIA ELLE izstrādāto SIA "Port Milgravis" kravu uzglabāšanas un pārkraušanas termināla radītā vides trokšņa novērtējumu un pasākumu plānu trokšņa līmeņa samazināšanai (turpmāk – Plāns) darbībai Rīgā, Meldru ielā 3. Ņemot vērā apstākli, ka vides trokšņa robežlielumu pārsnieguma problēma pastāv jau tobrīd esošajā situācijā ielas transporta radītā trokšņa ietekmē, proti, esošais fona trokšņa līmenis Plānā ir novērtēts kā augsts un pārsniedz MK Noteikumos Nr.16 noteiktos vides trokšņa robežlielumus visos diennakts periodos dzīvojamās apbūves teritorijās, kas izvietotas gar Meldru ielu un tās pieslēguma ielām – Stiebru ielu, Martas Rinkas ielu un Skuju ielu, augstākajam trokšņa līmenim apbūves teritorijās dienas laikā sasniedzot 65 līdz 68 dB (A), vakara periodā 63-66 dB (A), bet nakts laikā 57 līdz 61 dB (A), Pašvaldības PAD neatbalstīja uzņēmuma metāllūžņu pārkraušanas jaudas (pakāpenisku) palielināšanu līdz 350'000 t/gadā, - kamēr nav īstenots Plāns trokšņa samazināšanai, proti, nav tikuši realizēti un nodrošināti (ieviesti) visi Plānā ietvertie prettrokšņa tehniskie risinājumi trokšņa samazināšanai termināla teritorijā un, kamēr nav veikti atkārtoti vides trokšņa mērījumi un trokšņa līmeņa modelēšana faktiskajos darba apstākļos

³⁹ Pašvaldības Vides pārvaldes 02.01.2024. vēstule Nr. DMV-24-2-dv; 2. lpp.

jau pie realizētajiem trokšņa samazināšanas pasākumiem, kas apliecinātu, ka Novērtējuma izstrādātājas piedāvātie risinājumi, kas iekļauti Plānā, ir pietiekami efektīvi esošās darbības paplašināšanai. Pašvaldības PAD vērsa uzmanību, ka, lai arī metāllūžņu kraušanas radītais trokšņa piesārņojums, īstenojot prettrokšņa pasākumus, tiks samazināts, tomēr tas joprojām ir viens no dominējošajiem trokšņa avotiem terminālā, kas ietekmēs tuvumā izvietoto dzīvojamo apbūvi, tādēļ Pašvaldības PAD neatbalstīja SIA "Port Milgravis" darbības veikšanu, kas saistītas ar metāllūžņiem (pārkraušana, pārvietošana, transportēšana utml.) nakts laikā.

[67] Pašvaldības PAD tiesībsargu informēja, ka jaunais Rīgas teritorijas plānojums ir izstrādāts un 2021. gada 15. decembrī apstiprināts ar Rīgas domes lēmumu Nr.1091 „Par Rīgas teritorijas plānojuma apstiprināšanu”, kā arī 2021. gada 15. decembrī ir izdoti Rīgas domes saistošie noteikumi Nr.103 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi”.⁴⁰

[68] Attiecībā uz kompetences sadalījumu Pašvaldības PAD skaidro, ka kravas automašīnu radīto trokšņu līmeņa samazināšanas pasākumu plānošanu un ieviešanu Rīgas pilsētā nodrošina vairākas Rīgas valstspilsētas pašvaldības institūcijas, proti, saskaņā ar Likuma par ostām 7. pantu Rīgas brīvostas pārvalde organizē ostas izbūvi un ar ostas darbību saistītās infrastruktūras izbūvi, t.sk., prettrokšņu pasākumu izbūvi Ostas teritorijā atbilstoši ostas attīstības programmai, kas nozīmē, ka ostas teritorijā transporta tīkla izbūvi un prettrokšņu pasākumus organizē pati Osta. Savukārt Rīgas brīvostai piegulošajās apkaimēs, tāpat kā visā pārējā pilsētā, par transporta tīkla plānošanu ir atbildīgs Pašvaldības PAD. Saskaņā ar tobrīd spēkā esošā Likuma par pašvaldībām 15. pantu⁴¹ par ielu izbūvi, prettrokšņu pasākumu projektēšanu, izbūvi un uzturēšanu bija atbildīgs Rīgas domes Satiksmes departaments.⁴²

[69] Tādēļ Pašvaldības PAD savas kompetences ietvaros darījis zināmu, ka attiecībā uz kravas automašīnu radīto plūsmu un trokšņu līmeņa samazināšanas pasākumu plānošanu Rīgas valstspilsētas pašvaldībā, lai mazinātu trokšņu līmeni uz Meldru ielas, Emmas ielas u.c., novirzot esošo kravas transporta plūsmu, kas dodas uz Rīnūžiem, izmantojot Vecmīlgrāvja un Vecdaugavas dzīvojamā rajona ielas, kas nav piemērotas intensīvai kravas auto satiksmei – Meldru ielu, Emmas ielu, Vecāķu prospektu, Atlantijas ielu u.c., Rīgas jaunajā Teritorijas plānojumā ir iekļauti Transporta attīstības tematiskajā plānojumā ietvertie risinājumi attiecībā uz kravas transportlīdzekļu plūsmas un trokšņa samazināšanu, proti, tiek plānots risinājums – Laivinieku ielas pagarinājums pāri Audupei, lai nodrošinātu autotransporta satiksmi starp Rīnūžiem un Mangaļsalu nešķērsojot Vecmīlgrāvja apkaimi. Šis pagarinājums tiek plānots 2 posmos:

- 1.posms savienos Atlantijas ielu ar Vecāķu prospektu un Jaunciema gatvi; atslogojot būtiski kravas transporta plūsmu Meldru ielā, Emmas ielā;
- 2.posms savienos abus Audupes krastus – Laivinieku ielu ar Mangaļsalu.⁴³

⁴⁰ Pašvaldības PAD 11.02.2022 vēstule Nr. DA-22-4276-nd, 3. lpp.

⁴¹ Arī jaunā Pašvaldību likuma (stājies spēkā 01.01.2023.) 4. pantā paredzēta pašvaldības autonomā funkcija gādāt par tās īpašumā esošo ceļu būvniecību, uzturēšanu un pārvaldību // Latvijas Vēstnesis Nr. 215, 04.11.2022.

⁴² Pašvaldības PAD 11.02.2022 vēstule Nr. DA-22-4276-nd, 3. lpp.

⁴³ Turpat, 4. lpp.

[70] Papildus Pašvaldības PAD informē, ka Rīgas valstspilsētas pašvaldībā, trokšņa pārvaldībai, ir izstrādātas un reizi piecos gados tiek atjaunotas trokšņu stratēģiskās kartes.⁴⁴ Saskaņā ar aktuālās stratēģiskās trokšņu kartes datiem nozīmīgākais vides trokšņa avots Rīgas pilsētā ir autotransports.

[71] Ar Rīgas domes 2017. gada 15. decembra lēmumu Nr.633 „Par rīcības plānu vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā no 2017.gada līdz 2022.gadam” ir apstiprināts arī Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā 2017. – 2022.gadam. Rīcības plāna izstrādātājs ir SIA ELLE.

[72] Atbildot uz tiesībsarga jautājumu par sabiedrības līdzdalību lēmuma pieņemšanā par SIA “Tolmets” B kategorijas atļaujas izsniegšanu, Pašvaldības PAD informēja, ka sabiedrības līdzdalība procesā, kurā tika lemts par SIA „Tolmets” B kategorijas atļaujas izsniegšanu, sabiedrība netika iesaistīta, jo Pašvaldības PAD rīcībā, uz iesnieguma izskatīšanas brīdi, nebija tādas informācijas, kas pamatotu un apstiprinātu sabiedrības līdzdalības procesa nepieciešamību, proti:

- 1) Pašvaldības PAD līdz 2022.gada janvārim nebija saņemta neviena iedzīvotāju sūdzība par traucējošiem trokšņiem, smakām un/vai vibrācijām no operatoru darbības Vecmīlgrāvī, tai skaitā no dzīvojamā nama Meldru ielā 28 iedzīvotājiem.
- 2) Abu operatoru darbības attiecībā uz metāllūžņu apsaimniekošanu Rīgā, Meldru ielā 3 ir saistītas, proti, SIA „Tolmets” plānotā darbība ar metāllūžņiem nav uzskatāma par jaunu papildus darbību, kura tiek plānota līdztekus esošo operatoru darbībām Vecmīlgrāvī, jo SIA „Tolmets” paredzētā darbība jau ir iekļauta uzņēmumam SIA „Port Milgravis” 30.05.2011. izsniegtajā B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā Nr.RI11IB0066 (turpmāk – Atļauja Port Milgravis) ar grozījumiem 21.04.2018., 05.01.2021., 30.07.2021., darbībai Rīgā, Meldru ielā 3. Līdz ar atļaujas izsniegšanu SIA „Tolmets” metāllūžņu apsaimniekošanai Meldru ielā 3, Rīgā, SIA „Port Milgravis”, metāllūžņu pārkraušanas laukumā Nr. 1. SIA „Tolmets” uzsāka darbību kā atkritumu apsaimniekotājs, savukārt SIA „Port Milgravis” turpināja veikt tikai stividora pakalpojumus. Metāllūžņu atkritumu kravu, kas ir iekļautas Atļaujā SIA “Port Milgravis”, faktiskais turētājs ir SIA „Tolmets”.
- 3) VVD SIA „Tolmets” plānotai darbībai ar metāllūžņiem 2020. gada 27. novembrī ir veicis darbības ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu Nr. RI20SI0111, kurā VVD secina, **ka VVD ieskatā paredzētai darbībai nav piemērojams ietekmes uz vidi novērtējums, jo ietekmes ir identificētas Sākotnējā izvērtējuma ietvarā un paredzētā darbība kopumā nav radījusi būtiskas ietekmes uz vidi un iedzīvotājiem.**⁴⁵

[73] Atbildot uz tiesībsarga jautājumu par sabiedrības līdzdalību procesos, kuros tika pārskatīta SIA “Port Milgravis” B kategorijas atļauja, Pašvaldības PAD informē, ka sabiedrības līdzdalība procesā, kurā tika lemts par SIA “Port Milgravis” B kategorijas atļaujas pārskatīšanu, sabiedrība netika iesaistīta, jo Pašvaldības PAD rīcībā, uz Atļaujas pieprasījuma izskatīšanas brīdi, nebija tādas informācijas, kas pamatotu un apstiprinātu sabiedrības līdzdalības procesa nepieciešamību:

⁴⁴ Tobrīd spēkā esošās trokšņa stratēģiskās kartes Rīgaspilsētai izstrādātas 2015. gadā (apstiprinātas ar 2015. gada 15. decembra Rīgas domes lēmumu Nr. 3331).

⁴⁵ Pašvaldības PAD 11.02.2022 vēstule Nr. DA-22-4276-nd, 5. lpp.

- 1) Pašvaldības PAD līdz 2022. gada janvārim nebija saņēmis iedzīvotāju sūdzības par traucējošiem trokšņiem, smakām un/vai vibrācijām no operatoru darbības Vecmīlgrāvī, tai skaitā no Meldru ielā 28 iedzīvotājiem.
- 2) Abu Operatoru darbības attiecībā uz metāllūžņu apsaimniekošanu Rīgā, Meldru ielā 3 ir saistītas, un VVD darbībai ar metāllūžņiem minētajā teritorijā 2020. gada 27. novembrī ir veicis darbības ietekmes uz vidi Sākotnējo izvērtējumu Nr.RI20SI0111, kurā VVD secina, ka paredzētai darbībai nav piemērojams ietekmes uz vidi novērtējums, jo ietekmes ir identificētas Sākotnējā izvērtējuma ietvarā un paredzētā darbība kopumā nav radījusi būtiskas ietekmes uz vidi un iedzīvotājiem.
- 3) Saskaņā ar SIA ELLE izstrādāto SIA „Port Milgravis” kravu uzglabāšanas un pārkraušanas termināla radītā vides trokšņa novērtējuma rezultātiem pie noteikta kravas apjoma, kas ietver arī 212'100 tonnas metāllūžņu gadā, operatora darbības radītais trokšņu līmenis nepārsniedz trokšņa robežlielumus dienas un vakara periodos, un līdz ar to nepastāv apstākļi, kas liegtu veikt darbības ar metāllūžņiem laukumā Nr. 1, t.sk. to transportēšanu un pārkraušanu kuģos.

[74] 25.01.2022. vēstulē iesniedzēju pārstāvim Pašvaldības PAD norādījis, ka saskaņā ar likuma „Par piesārņojumu” 5. pantu un „Vides aizsardzības likuma” 3. panta otrā daļā minēto piesardzības principu, personai (operatoram), kura veic piesārņojošo darbību ir pienākums novērtēt savu veikto darbību un pēc iespējas samazināt tās iespējamo ietekmi uz vidi, tādēļ lai jūtami samazinātu SIA „Port Milgravis” darbības radītās ietekmes, **VVD LRVP ir iespēja operatoram izvirzīt prasību pielietot jaunas efektīvākas tehnoloģijas trokšņa piesārņojuma un smaku traucējuma samazināšanai, kā arī VVD LRVP operatoram ir pienākums izvirzīt prasību izstrādāt konkrētu rīcības plānu**, kura mērķis būtu veicināt smaku emisiju samazināšanos un trokšņa normatīvu nodrošināšanu uzņēmumam pieguļošās teritorijās, rīcības plānā paredzot konkrētus nepieciešamos tehnoloģiskos risinājumus un konkrētas darbības, precīzus rīcības plāna izpildes termiņus.⁴⁶

[75] Pašvaldības PAD vērsis uzmanību, ka **par atkārtotiem vides aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem un vides aizsardzības valsts iestāžu administratīvo aktu apzinātu nepildīšanu VVD LRVP ir iespējams izmantot arī likuma „Par piesārņojumu” 32⁹. pantā paredzēto iespēju apturēt uzņēmuma iekārtas darbību līdz brīdim, kad tiek novērstas visas nepilnības uzņēmuma darbībā.**⁴⁷

1.3.6. Pašvaldības SD skaidrojums

[76] 2022. gada 26. aprīlī tiesībsargs vērsās ar informācijas pieprasījumu Nr. 6-8/52 Pašvaldības SD, ņemot vērā, ka Rīgas domes 2006. gada 24. janvāra nolikums Nr.35 „Rīgas domes Satiksmes departamenta nolikums” nosaka, ka šī departamenta kompetencē ietilpst satiksmes infrastruktūras objektu uzturēšanas, projektēšanas un būvniecības organizēšana izņemot luksoforu sistēmas uzturēšanu un apgaismojuma nodrošināšanu, kā arī satiksmes organizācijas un satiksmes drošības jautājumu, kas attiecas uz Rīgas pilsētas publiskā lietojuma ielu tīklu, risināšana un

⁴⁶ 25.01.2022. vēstule iesniedzēju pārstāvim Nr. DA-22-2352-nd, 3. lpp.

⁴⁷ Turpat.

koordinēšana, ielu sarkano līniju robežās, atbilstoši Ceļu satiksmes likumā noteiktajai ceļa pārvaldītāja kompetencei.

[77] Pašvaldības SD 13.05.2022 vēstulē Nr.DS-22-1662-nd tiesībsargu informēja, ka departamentā ir saņemti vairāki iedzīvotāju iesniegumi par esošo satiksmes organizāciju Meldru ielā, kā rezultātā ir tikušas veiktas satiksmes organizācijas izmaiņas ieviešot ātruma ierobežojumu 30km/h kravas transportam, kā arī kravas transporta kustības ierobežojumus noteiktā laika periodā. Papildus vēstulē norādīts, ka departaments neveic datu statistisko apkopošanu sūdzībām un iesniegumiem, kā arī tie netiek atsevišķi klasificēti pa tēmām, līdz ar to Departaments nevar sniegt precīzu informāciju par to, cik daudz iesniegumu un sūdzību tika saņemtas par konkrēto jautājumu Meldru ielā. Vienlaikus Satiksmes departaments norādīja ka, lai uzlabotu komunikāciju ar iedzīvotājiem Rīgas dome ir izveidojusi Apkaimju iedzīvotāju centru, kur iedzīvotāji var vērsties pēc dažāda veida informācijas un iesniegt savus priekšlikumus vai sūdzības.

[78] Tuvāk paskaidrots, ka 2020. gada 16. novembrī tika veiktas satiksmes organizācijas izmaiņas, samazinot atļauto braukšanas ātrumu 30 km/h kravas transportam (uzstādot ceļa zīmi Nr. 323 "Maksimālais braukšanas ātrums" 30 km/h ar papildzīmi Nr. 818 "Transportlīdzekļa veids") Emmas ielas posmā no A. Dombrovska ielas līdz Meldru ielai, Meldru ielas posmā no Emmas ielas līdz Atlantijas ielai un Atlantijas ielas posmā no Meldru ielas līdz Tauvas ielai. Kā arī tika samazināts maksimālais atļautais braukšanas ātrums līdz 30 km/h Emmas ielas posmā no Vecmīlgrāvja 1. līnijas līdz Meldru ielai pie Skuju ielas.⁴⁸

[79] Papildus Pašvaldības SD informēja, ka uz iesnieguma izskatīšanas brīdi tam nav pilnvarojuma veikt foto radaru vai ātruma mērīšanas kameru uzstādīšanu Rīgas pilsētas ielās.

[80] Jautājumā par skaņu slāpējoša seguma ieklāšanu Meldru ielā, tiesībsargs informēts, ka uzturēšanas darbu ietvaros Pašvaldības SD šādu segumu ieklāšanu Rīgas pilsētas ielās neveic, savukārt, lai paredzētu šāda seguma ieklāšanu ārpus uzturēšanas darbu ietvariem ir nepieciešams izstrādāt būvprojekta dokumentāciju un veikt ielas pārbūvi, kas tuvākajā laikā nav plānota.⁴⁹

[81] Lai novirzītu kravas transportlīdzekļu satiksmi no Meldru ielas citur un tajā pat laikā netiktu apgrūtināts blakus esošo ielu tīkls, kurš nespētu uzņemt šo kravas transporta plūsmu, nepieciešams veikt Laivinieku ielas izbūvi. Ņemot vērā iepriekš minēto, Laivinieku ielas projektēšanas un izbūves darbi ir iekļauti Rīgas domes Rīcības plānā un Investīciju plānā 2022.-2027.gadam, taču, ņemot vērā nepietiekamo finansējumu, kā arī Rīgas domes Rīcības plāna un Investīciju plāna 2022.-2027. gadam noteiktās prioritātes, Pašvaldības SD tuvāko gadu laikā neesot plānojusi veikt Meldru ielas pārbūvi. Uzlabojoties finansiālajai situācijai un pēc jau izstrādāto projektu realizācijas, tikšot izskatīta iespēja iekļaut Meldru ielu projektējamo ielu sarakstā.⁵⁰

[82] No Rīgas pašvaldības mājas lapā publicētās informācijas izriet, ka 2024. gada **17. aprīlī, Rīgas domes ārkārtas sēdē deputāti pieņēma lēmumu atvēlēt līdz 10,3 miljoniem eiro seguma**

⁴⁸ 13.05.2022, Pašvaldības SD vēstule tiesībsargam Nr. DS-22-1662-nd, 2. lpp.

⁴⁹ Turpat.

⁵⁰ 13.05.2022 Pašvaldības SD vēstule tiesībsargam Nr. DS-22-1662-nd, 2.-3. lpp.

atjaunošanas darbiem 19 ielu posmos. Pirmajā lotē seguma atjaunošanu plānots veikt arī Emmas, Meldru un Atlantijas ielās. Katram posmam darbu izpildes termiņš būs atšķirīgs. Atkarībā no veicamo darbu apjoma konkrētajā vietā, darbu izpildes laiks ir noteikts no divdesmit līdz pat simt divdesmit kalendārajām dienām pēc līguma parakstīšanas. Darbus plānots sākt vasaras sezonā, pēc tam, kad būs noslēdzies būvuzraudzības iepirkums.⁵¹

[83] Jautājumā par kravas transporta ierobežošanu laika posmā, Pašvaldības SD informēja, ka 2020. gadā bija vērsies pie Rīgas brīvdostas pārvaldes jautājumā par kravas transporta laika ierobežojuma palielināšanu un saņēma noraidošu atbildi, pamatojoties uz to, ka samazinot kravas transporta līdzekļiem atļauto pārvietošanās laiku, būtiski tiks ietekmēta iepriekšminētajā teritorijā atrodošos uzņēmuma darbība un konkurētspēja, kā arī tas radīs papildus satiksmes slodzi Emmas un Meldru ielā stundās, kad pilsētā ir vislielākā satiksmes intensitāte.⁵²

1.3.7. Ostas pārvaldes kompetence un paskaidrojumi

[84] Lai arī 2022. gada 10. februārī pieņemtie Grozījumi Likumā par ostām (turpmāk – Grozījumi) paredz konceptuālas izmaiņas ostu pārvaldībā,⁵³ uzsākot Pārbaudes lietas izskatīšanu un arī sniedzot atbildes tiesībsargam Pārbaudes lietas ietvaros, Ostas pārvaldību realizēja Ostas pārvalde, kura saskaņā ar likumu bija atvasināta publisko tiesību juridiskā persona. Tā atradās Ministru kabineta pārraudzībā un tās valdījumā bija nodota teritorija, kurā atrodas Rīgas osta. Līdz Grozījumu pieņemšanai saskaņā ar Likuma par ostām 7. pantu Ostas pārvaldei kā publisko tiesību subjektam citu funkciju starpā bija noteikts pienākums savas kompetences ietvaros kontrolēt ostas noteikumu ievērošanu un ostas komercsabiedrību darbības atbilstību likumiem, Ministru kabineta normatīvajiem aktiem un attiecīgās ostas pārvaldes nolikumam, kā arī kontrolēt ostas teritorijas aizsardzību pret piesārņojumu un nodrošināt ostas teritorijā radušos piesārņojuma seku likvidēšanu.

[85] Līdzšinējā kārtība paredzēja, ka funkciju īstenošanai Ostas pārvalde izmanto tikai tās rīcībā esošos finanšu līdzekļus, kurus veido ieņēmumi no ostas maksām, ko maksā Rīgas ostā apkalpotie kuģi, kā arī no zemes un piestātņu nomas maksām, ko maksā ostā strādājošie komersanti. Ostas pārvalde nesaņēma finanšu līdzekļus ne no valsts, ne no pašvaldības budžeta. Tāpat bija noteikts, ka Rīgas brīvdostas pārvalde nenodarbojas ar komercdarbību. Komercdarbību ostā – kravu pārkraušanu un uzglabāšanu, pasažieru apkalpošanu, ražošanu un pakalpojumu sniegšanu, veica privātie komersanti saskaņā ar Latvijas likumdošanu un Rīgas brīvdostas noteikumiem.

[86] Grozījumu pārejas noteikumu izpildes gaitā paredzēts Ostas pārvaldes likvidācija un ostas pārvaldību uzticēt jaunizveidotai kapitālsabiedrībai.⁵⁴ Saskaņā ar Ostu likuma 7. panta pirmo daļu ostas pārvalde ir kapitālsabiedrība, kas veic Ostu likumā noteiktās ostas pārvaldes funkcijas. Rīgas ostā ostas pārvalde ir kapitālsabiedrība, kuras kapitāla daļas (akcijas) pieder valstij un var piederēt

⁵¹ <https://www.rdsd.lv/jaunumi/2024/04/rigas-dome-atveles-10-3-miljonus-eiro-seguma-atjaunosanai-19-ielu-posmos> (skat. 28.04.2024)

⁵² 13.05.2022 Pašvaldības SD vēstule tiesībsargam Nr. DS-22-1662-nd, 3. lpp.

⁵³ 10.02.2022. Grozījumi Likumā par ostām; LV 80A, 26.04.2022.

⁵⁴ MK 2022. gada 14. jūlija rīkojums Nr. 519 "Par Rīgas brīvdostas pārvaldes likvidācijas komisijas izveidi", LV, 137, 19.07.2022.

arī attiecīgajai pašvaldībai. Šī kapitālsabiedrība atrodas Satiksmes ministrijas pārraudzībā.⁵⁵ Būtiskas izmaiņas attiecībā uz iepriekšminētajām Ostas pārvaldei uzticētajām funkcijām Grozījumi neparedz, un jaunizveidotā kapitālsabiedrība savas kompetences ietvaros kontrolēs ostas komercsabiedrību darbības atbilstību likumiem, MK normatīvajiem aktiem un attiecīgās ostas pārvaldes nolikumam.

[87] Informācija Ostas pārvaldes mājas lapā liecina, ka Rīgas brīvostas Attīstības programma 2019.-2028. gadam ietver ostas vīziju, misiju, stratēģiskos mērķus un rīcības plānu turpmākajiem 10 gadiem.⁵⁶

[88] Kā viens no Ostas pārvaldes izvirzītajiem misijas punktiem ir “Ar sociāli atbildīgas politikas īstenošanu nodrošināt apkārtējās vides ilgtspēju un dialoga veidošanu starp ostu un sabiedrību”, savukārt vīzija paredz, ka “Rīgas brīvostas izaugsme ir balstīta uz sociāli atbildīgas politikas īstenošanu, ilgtspējīgu resursu izmantošanu un rūpēm par vidi. Attīstot visaptverošu un integrētu transporta infrastruktūru, Rīgas osta veido ilgtermiņa sadarbību ar sabiedrību, kā arī valsts un pašvaldības institūcijām.”⁵⁷

[89] Ostas pārvalde, sniedzot atbildi tiesībsargam skaidroja, ka par SIA “Port Milgravis” iesniegumu B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas pārskatīšanai adresē Meldru ielā 3, Rīgā, bija norādījusi uz nosacījumu SIA “Port Milgravis” ievērot MK noteikumu Nr.16 2.pielikumā noteiktos robežlielumus.⁵⁸

[90] Sniedzot atbildi uz tiesībsarga jautājumu, par sabiedriskās apspriešanas rīkošanas lietderību procesos, kuros tiek lemts par B kategorijas atļaujas izsniegšanu/pārskatīšanu tādām uzņēmumam, par kura darbību ir sniegtas daudzas sūdzības un vai tas varētu palīdzēt panākt līdzsvaru starp uzņēmumu un vietējo iedzīvotāju interesēm, Ostas pārvalde atbildēja, ka pārvaldes ieskatā sabiedriskās apspriešanas ļauj izgaismot sabiedrības grupu intereses, kā arī dod iespēju publiski izteikties aktīvākajai un ieinteresētākajai sabiedrības daļai. Tāpat līdzsvaru starp uzņēmuma un iedzīvotāju interesēm ļauj atrast tikšanās starp sabiedrības pārstāvjiem (apkaime biedrībām), uzņēmuma pārstāvjiem un ekspertiem. Ostas pārvalde ir organizējusi vairākas tikšanās ar iedzīvotājus pārstāvošajām apkaimju biedrībām:

- 26.03.2021. ņemot vērā valstī noteiktos Covid-19 ierobežojumus, sanāksme tika organizēta attālināti. Piedalījās ostas dienesti, VVD, Vecmīlgrāvja iedzīvotāji, t.sk. Vecmīlgrāvja attīstības biedrības pārstāvji. Saruna tika veltīta drošības un vides aspektiem ostas apkaimēs, īpašu uzmanību veltot tieši metāllūžņu pārkraušanas problemātikai Vecmīlgrāvī. Tika uzklausītas iedzīvotāju pretenzijas.
- 02.04.2021. tikšanās SIA “Port Milgravis” teritorijā. Piedalījās Vecmīlgrāvja attīstības biedrības, Ostas pārvaldes, SIA “Port Milgravis”, SIA ELLE pārstāvji. Tika pārrunāta situācija, iedzīvotāju neapmierinātība, dalībnieki tika iepazīstināti ar plānotajiem soļiem un rīcību trokšņu

⁵⁵ Pieejams: <https://rop.lv/lv/parvaldes-funkcijas> (skat. 02.05.2024)

⁵⁶ Turpat

⁵⁷ Turpat

⁵⁸ 17.06.2022. Ostas pārvaldes vēstule tiesībsargam Nr. 1-15/723, 1. lpp.

mazināšanai. Iedzīvotāju apkaimei dots solījums informēt par procesu gaitu, veiktajām darbībām. Par minēto tikšanos apkaimes biedrība informējusi Vecmīlgrāvja iedzīvotājus ar ierakstu sociālajā tīklā.

- 29.06.2021. atkārtota tikšanās SIA "Port Milgravis" teritorijā. Piedalījās Vecmīlgrāvja attīstības biedrības, Ostas pārvaldes, SIA "Port Milgravis", SIA ELLE pārstāvji. Dalībnieki tiek iepazīstināti ar veikto trokšņu mērījumu rezultātiem, ieviestajiem pasākumiem (tai skaitā mērījumu un modelēšanas rezultātiem) attiecībā uz trokšņu izplatības mazināšanu. Par minēto sanākumi un tās rezultātiem biedrība "Vecmīlgrāvja attīstības biedrība" informējusi savus biedrus sociālajos tīklos.
- 18.02.2022. attālināti (organizēja Rīgas dome). Piedalījās Ostas pārvaldes, VVD, Vecmīlgrāvja iedzīvotāji, t.sk. Vecmīlgrāvja attīstības biedrības pārstāvji, Rīgas domes pārstāvji. Galvenā diskusija izvērtās par transporta radīto troksni un neērtībām un pašvaldības plānotajiem pasākumiem transporta organizācijā un infrastruktūras uzlabošanā. Rīgas pilsētas pašvaldības amatpersonas informēja, ka tuvākajā nākotnē netiek plānoti vērā ņemami risinājumi transporta plūsmas organizēšanā vai infrastruktūras izbūvē.
- 25.03.2022. SIA "Port Milgravis" teritorijā. Piedalījās Rīgas pilsētas apkaimju iedzīvotāju centra pārstāvji, Ostas pārvaldes, Vecmīlgrāvja attīstības biedrības, SIA "Port Milgravis", SIA ELLE pārstāvji. Dalībnieki tika iepazīstināti ar realizēto pasākumu ietekmi (tai skaitā mērījumu rezultātiem pēc visu pasākumu ieviešanas) attiecībā uz trokšņu izplatību. Realizēto pasākumu izvērtēšana dabā - uzņēmuma teritorijā. Tika pārrunātas iespējas tālākai perspektīvai sadarbībai.⁵⁹

[91] Uz tiesībsarga uzdoto jautājumu, kāpēc Ostas pārvalde atbalstīja Operatoru darbības intensitātes paaugstināšanu, ja Rīgas brīvdostas tematiskajā plānojumā minēts, ka uzņēmumi, kas atrodas gar Meldru ielu savas darbības intensitāti nedrīkstētu palielināt, Ostas pārvalde skaidroja, ka Ostas darbība tiek īstenota atbilstoši Attīstības programmā 2019.–2028. gadam (turpmāk – RBAP 2019-2028) noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem, proti, veicināt stabilu kravu apjomu pieaugumu ilgtermiņā (SM 1) un veicināt efektīvu ostas teritorijas izmantošanu un piesaistīt brīvajām ostas teritorijām attīstības projektus, lai palielinātu jūras kravu apgrozījumu (SM 3). RBAP 2019-2028 ir pakļauta nacionāla līmeņa un reģionāla līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. SIA „Port Milgravis” nomas teritorijā ir realizējis vairākas ieceres, t. i., izkraušanas laukumu izbūvi, prettrokšņa sienu izbūvi, lai veidotu apkaimes iedzīvotājiem labvēlīgākus apstākļus Operatora saimnieciskās darbības veikšanas laikā apdzīvotās vietas tuvumā. Proti, Operators normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir nodrošinājis teritorijas atbilstošu cieta segumu un lietus ūdens kanalizācijas sistēmas izbūvi, lai nodrošinātu vides prasībām izvirzīto prasību izpildi, kā arī iespēju robežās ir izbūvējis vairākas prettrokšņa sienas, lai maksimāli samazinātu iespējamo trokšņu līmeni, tādā veidā nodrošinot Operatora un iedzīvotāju interešu līdzsvaru. Ievērojot iepriekš minēto, Ostas pārvalde uzskata, ka Operators ir veicis pasākumus, kas ievērojami samazina trokšņu ietekmi uz blakus esošo dzīvojamo rajonu, kā arī nodrošinājis samērīgu vides aspektu drošību teritorijā, līdz ar to iebildumi pret SIA „Port Milgravis” iesniegumu par B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas pārskatīšanu netika sniegti.⁶⁰

⁵⁹ 17.06.2022. Ostas pārvaldes vēstule tiesībsargam Nr. 1-15/723, 2.-3. lpp.

⁶⁰ 17.06.2022. Ostas pārvaldes vēstule tiesībsargam Nr. 1-15/723, 3.-4. lpp.

[92] Tiesībsargs uzdeva Ostas pārvaldei jautājumu, kādus prettrokšņu pasākumus pārvalde ir īstenojusi Ostā? Vai tie bijuši efektīvi? Uz šo jautājumu pārvalde atbildēja, ka ir ierosinājusi atsevišķu Operatoru, tajā skaitā, SIA „Port Milgravis” īstētos tehniskos un organizatoriskos pasākumus, kas vērsti uz Operatora radītā trokšņa līmeņa samazināšanu. Veicot pasākumus, kas samazina trokšņa līmeni Meldru ielas apkaimē, SIA „Port Milgravis” nomas teritorijā ir izbūvējis prettrokšņa sienas ar trīs dažādiem augstumiem – 2 m, 9,2 m, 11,2 m un 12 m, kas ir veicinājis trokšņu līmeņa samazināšanos kravu apstrādes ietvaros. Turklāt metāllūžņu kraušana nenotiek nakts stundās (šis nosacījums iekļauts VVD izsniegtajā B kategorijas atļaujā).⁶¹

[93] Ostas pārvalde papildus vērsa tiesībsarga uzmanību, ka speciālu prasību (par buferzonu starp dzīvojamām teritorijām un piesārņojošo darbību veikšanas vietas) noteikšanas mērķis ir ievērot drošu attālumu starp iekārtu, kas rada piesārņojumu (likuma Par piesārņojumu 1. panta 17. punkta izpratnē) un dzīvojamo apbūvi. Šāda buferzona (attāluma ierobežojums) nebūtu attiecināma uz operatora nomāto teritoriju, kurā piesārņojošo darbību veicošā iekārta nav izvietota. Pārvalde norāda, ka laukums Nr. 2 (kur notiek piesārņojošā darbība, jeb iekārta) atrodas vairāk nekā 120 m attālumā no tuvākās dzīvojamās mājas Meldru ielā 28, savukārt tiesībsarga vēstulē minēto 30 m attālumā no dzīvojamās apbūves atrodas SIA „Port Milgravis” nomas teritorijas robeža. Ostas pārvaldes ieskatā objektīvi būtu vērtēt attālumu no piesārņojošo darbību veicošās iekārtas atrašanās vietas, nevis nomas teritorijas robežas.⁶²

2. Juridiskais pamatojums

[94] Trokšņa piesārņojums ir pieaugoša problēma visā Eiropā, par kuras ietekmi uz veselību daudzi cilvēki var nebūt informēti. Saskaņā ar Pasauls Veselības organizācijas (PVO) datiem troksnis ir otrs lielākais ar vidi saistītais veselības problēmu cēlonis tūlīt pēc gaisa piesārņojuma (cieto daļiņu) ietekmes. Eiropas Vides aģentūras Ziņojumā “Vides troksnis Eiropā – 2020” parādīts, ka vides troksnis un jo īpaši ceļu satiksmes radītais troksnis joprojām ir liela vides problēma, kas ietekmē miljoniem Eiropas iedzīvotāju veselību un labsajūtu. Divdesmit procenti Eiropas iedzīvotāju tiek ilgtermiņā pakļauti trokšņu līmeņiem, kas ir kaitīgi viņu veselībai. Tas atbilst vairāk nekā 100 miljoniem iedzīvotāju Eiropā.⁶³

[95] Ar mērķi formulēt kopēju pieeju vides problemātikas risināšanā Eiropas Savienībā 2002. gada 25. jūnijā tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/49/EK (turpmāk - Direktīva 2002/49/EK) par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību.⁶⁴

[96] Direktīvas 2002/49/EK 1. panta pirmā punkta c) apakšpunktā paredzēts, ka direktīvas mērķis ir pakāpeniski veikt tādu rīcības plānu pieņemšanu dalībvalstīs, kuru pamatā ir trokšņa kartēšanā iegūtie rezultāti, ar mērķi novērst un samazināt vides troksni, ja tas nepieciešams un, jo īpaši, ja tā ekspozīcijas līmenis var kaitīgi ietekmēt cilvēka veselību, kā arī saglabāt esošo stāvokli tur, kur tas ir labs.

⁶¹ Turpat 5. lpp.

⁶² Turpat 6. lpp.

⁶³ [Troksņa piesārņojums rada lielas problēmas gan cilvēku veselībai, gan videi — Eiropas Vides aģentūra \(europa.eu\)](http://troksna.piesarņojums.rada.lielas.problemas.gan.cilveku.veselibai.gan.videi---Eiropas.Vides.ajentura.europa.eu)

⁶⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/49/EK (2002. gada 25. jūnijs) par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību; *OV L 189, 18.7.2002.*

[97] Direktīvas 2002/49/EK 3. pantā sniegts skaidrojums šādiem Pārbaudes lietā svarīgiem jēdzieniem:

“**vides troksnis**” nozīmē nevēlamu vai kaitīgu cilvēka darbības radītu āra troksni, ieskaitot troksni, ko izraisa transportlīdzekļi, ceļu satiksme, dzelzceļu satiksme, gaisa satiksme un kas rodas rūpnieciskas darbības zonās, piemēram tādās, kā noteikts I pielikumā Padomes Direktīvā 96/61/EK (1996. gada 24. septembris) par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli;

“**kaitīgas sekas**” nozīmē negatīvu ietekmi uz cilvēka veselību;

“**prettrokšņa plānošana**” nozīmē nākotnē paredzamā trokšņa kontrolēšanu ar plānotiem pasākumiem, kā teritorijas apsaimniekošanu, satiksmes sistēmu projektēšanu, satiksmes plānošanu, trokšņa mazināšanu, veicot skaņas izolācijas pasākumus un kontrolējot troksni tā rašanās vietā.⁶⁵

[98] Direktīva 2002/49/EK paredz Eiropas Savienības pilsētās ar vairāk nekā 100 000 iedzīvotājiem (aglomerācijās) izstrādāt vides (āra) trokšņa stratēģiskās kartes trokšņiem no auto, sliežu ceļu un gaisa satiksmes, kā arī rūpnieciskajām zonām. Rīgas aglomerācijas (tajā skaitā Rīgas pilsētas) vides trokšņa stratēģiskā karte tika izstrādāta 2008.gadā atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 13.jūlija noteikumiem Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”. Direktīva 2002/49/EK paredz arī, ka vides trokšņa stratēģiskās kartes ir jāpārskata un jāatjauno ik pēc 5 gadiem.

2.1. Tiesību uz labvēlīgu vidi un vides trokšņa regulējums

2.1.1. Satversme un Satversmes tiesas judikatūra

[99] Apskatot vides trokšņa regulējumu Latvijā cilvēktiesību kontekstā, būtiski ņemt vērā līdzšinējās Satversmes tiesas atziņas saistībā ar Satversmes 115. pantā nostiprinātajām tiesībām uz labvēlīgu vidi. Satversmes tiesa ir norādījusi, ka vidi likumdevējs definē kā dabas, antropogēno un sociālo faktoru kopumu. Likumdevējs uz vidi raugās no “antropocentriska” viedokļa, proti, kā uz cilvēka vidi jeb tādu vidi, kas nepieciešama cilvēka izdzīvošanai un vajadzību apmierināšanai.

Tiesības dzīvot labvēlīgā vidē primāri aizsargā personu, tās intereses, proti, personas iespējas dzīvot tādā vidē, kurā tā var pilnvērtīgi, cilvēka cieņai atbilstoši funkcionēt un attīstīties.⁶⁶

[100] Vienlaikus jāievēro, ka Satversmes 115. pantā noteiktās pamattiesības nav iztulkojamas kā personas pamattiesības dzīvot absolūti neskartā vidē vai valsts pienākums personai šādu vidi nodrošināt. Darbības, kas vērstas uz dabiskās vai esošās vides pārveidošanu, pašas par sevi nav uzskatāmas par Satversmes 115. pantā noteikto pamattiesību ierobežojumu. Satversmes tiesa jau ir secinājusi, ka gan atsevišķu privātpersonu, gan visas sabiedrības ekonomiskās intereses bieži vien prasa pārveidot apkārtējo vidi, tostarp kultūrvidi un dabu. Satversmes 115. pants *a priori* neparedz pastāvošās vides nemainību un neliedz īstenot ar ekonomiskajām interesēm saistītus projektus. Satversmes 115. pants, tieši pretēji, prasa līdzsvarotu un atbildīgu apkārtējās vides uzlabošanu, kas ietver arī cilvēku dzīvei piemērotu apstākļu un sabiedrības labklājības nodrošināšanu.⁶⁷

⁶⁵ Turpat, 3. panta a); b); u) apakšpunkti.

⁶⁶ Satversmes tiesas 2017. gada 19. decembra sprieduma lietā Nr. 2017-02-03 19.1. punkts.

⁶⁷ Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 13. punkts.

[101] Satversmes tiesa ir norādījusi, ka Satversmes 115. pantā pamattiesību līmenī ir nostiprināti valsts pienākumi vides jomā. Proti, valstij ir pienākums aizsargāt cilvēka tiesības dzīvot labvēlīgā vidē: 1) sniedzot informāciju par vides stāvokli; 2) rūpējoties par vides saglabāšanu; 3) rūpējoties par vides uzlabošanu. Satversmes 115. pantā paredzētās pamattiesības interpretējamas, ņemot vērā pastāvošās realitātes.⁶⁸

[102] Tiesībsargs akcentē Satversmes tiesas norādīto, ka, **konstatējot būtiskus sabiedrības interešu aizskārumus, valsts institūcijām ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rīkoties.**⁶⁹ Turklāt Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 115. pantā lietotais termins “valsts” nav interpretējams šauri, bet ar to saprotamas arī pašvaldības un citas atvasinātās publisko tiesību juridiskās personas, kurām kopīgi ar valsts pārvaldes iestādēm ir pienākums aizsargāt ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu.⁷⁰

[103] Vides aizsardzības tiesību pamatprincips „piesārņotājs maksā” paredz, ka persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu. Tas nozīmē atbildību videi nodarītā kaitējuma gadījumā. Princips „piesārņotājs maksā” un „piesārņojuma novēršana tur, kur tas rodas” piemērojams tādējādi, ka ikviens, kurš nodara kaitējumu vai risku videi, ir atbildīgs par to, lai izvairītos, samazinātu un apkarotu šos kaitējumus, briesmas un riskus. Piesārņojumu izraisījušām personām jāatlīdzina izmaksas, kas nepieciešamas, lai dabu atgrieztu tādā stāvoklī, kādā tā atradās pirms piesārņojuma. Tāpat, daudzkārt efektīvāk ir izstrādāt tādu politiku, kas paredz piesārņojuma iespējamus iemeslus un piedāvā risinājumu, nevis meklēt risinājumu pēc tam, kad problēma jau ir radusies.⁷¹

[105] Satversmes tiesa ir norādījusi, ka tiesības dzīvot labvēlīgā vidē cita starpā ietver indivīda (personas) kā sabiedrības locekļa tiesības uz to, lai **ikviena publiskā persona lēmumu, kas ir saistīts ar vides izmantošanu, pieņemtu un īstenotu efektīvas vides aizsardzības (pārvaldības) sistēmas ietvaros.**⁷²

[106] Vienlaikus būtiski ņemt vērā Satversmes tiesas sacīto arī Satversmes 111. panta kontekstā, proti, ka **tiesības uz veselību citstarp ietver arī tiesības uz veselīgiem vides apstākļiem.**⁷³

2.1.2. Likumi

[107] Viens no centrālajiem normatīvajiem aktiem vides trokšņa regulējumā šobrīd ir 2001. gada 15. marta likums „Par piesārņojumu”, kurš kopš tā pieņemšanas grozīts jau 21 reizi. Attiecīgi likuma “Par piesārņojumu” 1. panta 12¹⁾ punktā **troksnis** definēts kā gaisa vidē nevēlamas, traucējošas visu veidu skaņas, kas rada diskomfortu, ietekmē dzirdi un traucē akustisko saziņu.⁷⁴

⁶⁸ Satversmes tiesas 2011.gada 24.februāra sprieduma lietā Nr. 2010-48-03 secinājumu daļas 6.1.1., 6.1.2. punkts.

⁶⁹ Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 2. punkts un 2009. gada 6. jūlija sprieduma lietā Nr. 2008-38-03 13. punkts.

⁷⁰ Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 11. punkts.

⁷¹ ES vadlīnijas vides jautājumiem un politikai// Pieejams: <https://www.yumpu.com/lv/document/view/27454468/es-vadlinijas-vides-jautajumiem-un-politikai-ueapme#>

⁷² Satversmes tiesas 2009. gada 9. jūlija sprieduma lietā Nr. 2008-38-03 9.2. punkts.

⁷³ Satversmes tiesas 2017. gada 19. decembra sprieduma lietā Nr. 2017-02-03 16. punkts.

⁷⁴ 15.03.2001. likums “Par piesārņojumu”, LV, 51, 29.03.2001.

Savukārt terminam “**vides troksnis**” likumā sniegts šāds skaidrojums - nevēlams vai kaitīgs cilvēka darbības radīts āra troksnis, piemēram, troksnis, ko rada transportlīdzekļi, ceļu satiksme, dzelzceļa satiksme, gaisa satiksme, troksnis, kas rodas rūpnieciskās darbības zonās, kā arī troksnis, ko rada šā likuma 1.pielikumā minētās piesārņojošās darbības (iekārtas).⁷⁵ Pārbaudes lietas kontekstā svarīgi vērst uzmanību uz likuma 4. panta pirmajā daļā noteiktām šādām prasībām, kas operatoram, veicot piesārņojošu darbību, jāievēro un jāizpilda, proti: 1) jāveic pasākumi, lai novērstu piesārņojuma rašanos vai samazinātu tā emisiju; 2) jānodrošina vides kvalitātes normatīvu ievērošana; 3) jāveic piesārņojošas darbības monitorings un 4) jāsniedz vides aizsardzības un citām valsts institūcijām, pašvaldībām un sabiedrībai šajā likumā un citos normatīvajos aktos paredzētā informācija.

[107] Likuma „Par piesārņojumu” 7. pantā noteikts, ka operators nodrošina piesārņojošas darbības monitoringu, īpaši tādiem procesiem, kuri ir tieši saistīti ar vides piesārņošanu vai tās risku. Lai noteiktu vides stāvokļa izmaiņu tendences, operators nodrošina vides monitoringu teritorijā, kuru var ietekmēt piesārņojošā darbība.

[108] Jautājums par trokšņa novērtēšanu un samazināšanu regulēts likuma 18.¹ pantā, nosakot, ka pašvaldības ir atbildīgas par trokšņa kartēšanu un trokšņa stratēģisko karšu, kā arī rīcības plāna trokšņa samazināšanai izstrādi aglomerācijas teritorijai. Ministru Kabinetam savukārt dots pilnvarojums noteikt sīkāku regulējumu attiecībā trokšņa, tā kaitīgo seku novērtēšanas metodēm, tostarp arī noteikt prasības un kārtību satiksmes un rūpniecisko objektu radītā vides trokšņa novērtēšanai.

[109] Likuma „Par piesārņojumu” 45. pantā noteikta operatora atbildība un pienākums veikt monitoringu, regulāri kontrolēt emisiju apjomu un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā informēt reģionālo vides pārvaldi. Turklāt minētajā pantā ir noteikts, ka monitoringa dati ir pieejami atļaujas izsniedzējam, kontroles institūcijām, attiecīgajai pašvaldībai un sabiedrībai.

[110] Saskaņā ar Rīgas brīvostas likuma 13. panta pirmo daļu **līgumu par licencētu komercdarbību Brīvostā var izbeigt pirms termiņa ar Ostas valdes lēmumu, ja tiek konstatēts, ka licencēta kapitālsabiedrība pārkāpj likumus, citus normatīvos aktus vai noslēgto līgumu.**⁷⁶

2.1.3. Likumam pakārtotie normatīvie akti

[111] MK 04.02.2020. noteikumu Nr. 77 "Rīgas brīvostas noteikumi" 132. punktā paredzēts ja, veicot kravas operācijas, tiek pārsniegtas normatīvajos aktos noteiktās pieļaujamās vides piesārņojuma normas, kraušanas intensitāti nekavējoties samazina līdz apjomam, līdz šīs normas netiek pārsniegtas.⁷⁷

[112] MK 17.02.2009. noteikumi Nr. 158 „Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 158) nosaka prasības attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas

⁷⁵ Turpat 1.panta 16) punkts.

⁷⁶ 09.03.2000. likums “Rīgas brīvostas likums”, LV, 111/112, 28.03.2000.

⁷⁷ MK 2020. gada 4. februāra noteikumi Nr. 77 “Rīgas brīvostas noteikumi”, 132. punkts, LV, 54, 17.03.2020.

kārtību, kārtību, kādā operators kontrolē emisiju apjomu un veic monitoringu, kā arī sniedz informāciju par monitoringa rezultātiem un kārtību, kādā LVĢMC izveido piesārņojošo vielu reģistru un nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai par vidi piesārņojošām vielām un operatoru veiktā monitoringa rezultātiem.

[113] Prasība iegūt B kategorijas atļauju šī atzinuma [8]; [9] rindkopā norādītām piesārņojošām darbībām ir noteikta Ministru kabineta 30.11.2010. noteikumu Nr. 1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1082) 1. pielikuma 5.10. un 8.5. apakšpunktā.

[114] Vides trokšņa robežlielumi ir noteikti MK 07.01.2014. noteikumu Nr. 16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 16) 1. pielikumā. Atbilstoši pielikuma 1.2. apakšpunktam, novērtējot trokšņa rādītājus, ņem vērā, ka dienas ilgums ir 12 stundas, vakars – četras stundas, nakts – astoņas stundas. Diena ir no plkst. 7.00 līdz 19.00, vakars – no plkst. 19.00 līdz 23.00, nakts – no plkst. 23.00 līdz 7.00. Vides trokšņa novērtējumu veic 4 metru augstumā virs zemes pie fasādes, kura ir visvairāk pakļauta trokšņa iedarbībai. Savukārt trokšņa robežlielumi telpās ir noteikti šo noteikumu 4. pielikumā.

[115] MK noteikumu Nr.16 13. punktā paredzēts, ka par trokšņa robežlielumu pārsniegšanu ir atbildīga persona, kuras īpašumā, lietošanā vai valdījumā esošā trokšņa avota darbības dēļ ir pārsniegti trokšņa robežlielumi. Attiecīgā persona sedz izdevumus, kas saistīti ar trokšņa mērījumiem.

2.1.4. Administratīvā atbildība

[116] 2020. gada 1. jūlijā stājās spēkā Administratīvās atbildības likums. Tā 7. panta pirmā daļā noteikts, ka juridisko personu sauc pie administratīvās atbildības likumā vai pašvaldības saistošajos noteikumos īpaši paredzētos gadījumos, ja:

- 1) juridiskā persona nav pildījusi vai ir nepienācīgi pildījusi kādu uz to attiecināmu pienākumu;
- 2) pārkāpumu juridiskās personas interesēs, tās labā vai tās nepienācīgas pārraudzības vai kontroles rezultātā izdarījusi fiziskā persona, rīkodamās individuāli vai kā šīs juridiskās personas koleģiālās institūcijas loceklis, balstoties uz tiesībām pārstāvēt juridisko personu, darboties tās uzdevumā vai pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā, vai īstenodama kontroli juridiskās personas ietvaros.

[117] Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4. panta pirmā daļā noteikts, ka atkritumu apsaimniekošanu veic tā, lai neapdraudētu cilvēku dzīvību un veselību. Savukārt šī panta otrā daļā paredzēts, ka atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi, tai skaitā radīt traucējošus trokšņus vai smakas. Šī paša likuma 14. pantā noteikts pienākums VVD attiecīgi periodiski kontrolēt atkritumu apsaimniekotāja darbību.

[118] Likuma "Par piesārņojumu" 57. pantā noteikts, ka par pieļaujamā vides trokšņa vai elektromagnētiskā lauka starojuma robežlieluma pārsniegšanu piemēro brīdinājumu vai naudas

sodu fiziskajai personai no sešām līdz septiņdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no četrpadsmit līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām. Administratīvā pārkāpuma procesu par šajā likumā minētajiem pārkāpumiem veic Veselības inspekcija.⁷⁸

[119] Saskaņā ar likuma “Par piesārņojumu” 62. panta trešo daļu par B kategorijas piesārņojošas darbības veikšanu, neievērojot prasības piesārņojuma novēršanai vai samazināšanai vai piesārņojošas darbības monitoringa veikšanai, juridiskajai personai piemēro brīdinājumu vai naudas sodu no piecdesmit sešām līdz divsimt astoņdesmit naudas soda vienībām. Administratīvā pārkāpuma procesu par minētajiem pārkāpumiem veic VVD.⁷⁹

[120] B kategorijas atļauja (skat. [113] rindkopu) pēc savas tiesiskās dabas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1. panta 3. punktam un likuma “Par piesārņojumu” 1. panta 1.1. punktam ir atzīstama par administratīvo aktu. Administratīvā procesa likuma 358. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka administratīvo aktu tā adresāts izpilda labprātīgi. Labprātīgi neizpildīta administratīvā akta piespiedu izpildi veic šajā likumā noteiktā kārtībā [...]. Saskaņā ar šī likuma 370. panta pirmo daļu, ja administratīvais akts uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību vai atturēties no noteiktas darbības un viņš šo pienākumu nepilda, adresātam var uzlikt piespiedu naudu. Tādējādi arī B kategorijas atļaujas nosacījumi ir pakļauti piespiedu izpildei, ja tie labprātīgi netiek ievēroti arī Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā.

2.1.5. Plānotās izmaiņas normatīvajā regulējumā

[121] No Tiesību aktu projektu portālā pieejamās informācijas redzams, ka Pārbaudes lietas izskatīšanas laikā ir uzsākts un joprojām turpinās likumdošanas darbs pie normatīvo aktu izstrādes, kas paredzēs būtiski grozīt pastāvošo piesārņojošo darbību regulējuma sistēmu valstī. Realizējot likuma “Par piesārņojumu” reformu, viens no galvenajiem mērķiem ir padarīt regulējumu skaidrāku un saprotamāku iesaistītajām pusēm, izstrādājot jaunu Piesārņojošo darbību likumu (21-TA-1169).⁸⁰ Tā kā trokšņa pārvaldības jautājumi attiecas uz plašāku subjektu loku nekā ir plānots regulēt šajā likumprojektā, tad trokšņa pārvaldības jautājumi turpmāk tiks regulēti Vides aizsardzības likumā, kurā šobrīd tiek veikti atbilstoši grozījumi (21-TA-593).⁸¹ Vides aizsardzības likuma normas ir attiecināmas uz plašu subjektu loku, tai skaitā trokšņa pārvaldības jautājumi būs attiecināmi arī uz operatoriem, kas veic A, B vai C piesārņojošās darbības. Vides aizsardzības likumā paredzēti pārejas noteikumi, kas nodrošinās to, ka attiecībā uz trokšņa regulējumu pārrāvuma nebūs. Arī administratīvās atbildības jautājumus **vides trokšņa jomā** paredzēts regulēt Vides aizsardzības likumā. Vienlaikus arī Piesārņojošo darbību likumprojektā tiks iekļauta atbildība par emisijas limitu pārsniegšanu un par prasību atkritumu apsaimniekošanai, prasību piesārņojošo vielu emisijas, trokšņa, smaku, putekļu vai citu emisiju samazināšanai neievērošanu.

⁷⁸ Likums "Par piesārņojumu", 64. pants 1. daļa

⁷⁹ Turpat, 64. pants 3. daļa

⁸⁰ Piesārņojošo darbību likuma likumprojektu un anotāciju pieejami: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/57fcd77b-b0b7-48d3-b805-04fb33471bf5

⁸¹ Grozījumu Vides aizsardzības likumā likumprojektu un anotāciju pieejami: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/7ec4cf7b-6f6a-498c-b151-75012603cd91

2.2. Uzņēmējdarbība un cilvēktiesības

[122] Izskatāmās Pārbaudes lietas kontekstā būtiski ņemt vērā, ka papildus normatīvajam regulējumam vides tiesību jomā te jāvadās arī no starptautiski atzītajiem principiem uzņēmējdarbības un cilvēktiesību jomā. Jau vairāk kā 12 gadus uzņēmumi visā pasaulē ir aicināti ievērot arī ANO Uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pamatprincipus (UN Guiding Principles on Business and Human Rights; turpmāk – ANO Pamatprincipi), kuri vērsti uz to, lai novērstu un mazinātu uzņēmumu radīto negatīvo ietekmi uz cilvēktiesībām.

[123] 2011. gadā ANO Cilvēktiesību Padomes vienbalsīgi apstiprinātie ANO Pamatprincipi⁸² izklāsta, kādi ir valstu un uzņēmumu pienākumi saistībā ar cilvēktiesībām. Aizsargāt, ievērot un atļūdzināt ir ANO Pamatprincipu trīs pīlāri.

[124] Proti, saskaņā ar ANO Pamatprincipiem (1. – 10. pamatprincipi), pirmkārt, valstij ir pienākums **aizsargāt** cilvēktiesības. Latvijā šis valsts pienākums izriet arī no Satversmes 89. panta, kurš paredz, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar šo Satversmi, likumiem un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. Kā norāda Satversmes tiesa, konkrētējot Satversmē ietverto pamattiesību saturu, jāņem vērā arī Latvijas starptautiskās saistības cilvēktiesību jomā, kā tas izriet no Satversmes 89. panta, kura mērķis ir panākt Satversmē ietverto cilvēktiesību normu harmoniju ar starptautisko tiesību normām.⁸³

[125] Otrkārt, ANO Pamatprincipi (11. – 24. pamatprincipi) paredz, ka uzņēmumiem ir pienākums **ievērot** cilvēktiesības. Šis pienākums attiecas uz visiem uzņēmumiem neatkarīgi no to lieluma, nozares, darbības konteksta, piederības un struktūras. Uzņēmumiem ir jāievēro visas starptautiski atzītās cilvēktiesības.⁸⁴

[126] Treškārt, ANO Pamatprincipi (25. – 31. pamatprincipi) paredz, ka valstīm ir jāveic atbilstoši pasākumi, lai cilvēktiesību aizskārumu gadījumos savā teritorijā un/vai jurisdikcijā nodrošinātu pieeju efektīvai tiesību aizsardzībai, izmantojot tiesu, administratīvus, leģislatīvus vai citus atbilstošus līdzekļus.⁸⁵ Šis ir pienākums **atļūdzināt**.

[127] Visbeidzot, ir vērts uzsvērt, ka ANO Pamatprincipu 6. pamatprincipi paredz, ka valstīm ir jāveicina cilvēktiesību ievērošana uzņēmumos, ar kuriem tās veic komercdarījumus. Arī Eiropas Padomes rekomendācijās ir noteikts, ka dalībvalstīm būtu jāīsteno papildu pasākumi, lai pieprasītu no uzņēmumiem cilvēktiesību ievērošanu, tostarp, kad tas ir piemēroti, īstenojot rūpības pienākumu attiecībā uz cilvēktiesībām (*human rights due diligence*), kurš varētu būt integrēts jau esošajās rūpības pienākuma (*due diligence*) procedūrās, kad dalībvalstis, citastarp, ir īpašnieces vai kontrolē uzņēmumus un kad tās veic komercdarījumus ar uzņēmumiem, tostarp slēdzot publiskā iepirkuma līgumus.⁸⁶

⁸² Tulkojums latviešu valodā pieejams: <https://www.vvc.gov.lv/lv/international-law/uznemejdarbibas-un-cilvektiesibu-pamatprincipi>

⁸³ Skat. Satversmes tiesas 2022. gada 23. maija sprieduma lietā Nr. 2021-18-01 25.1. punktu.

⁸⁴ Skat. ANO Pamatprincipu 12. un 14. pamatprincipus.

⁸⁵ Skat. ANO Pamatprincipu 25. un 26. pamatprincipus.

⁸⁶ Skat. Eiropas Padomes rekomendāciju 14. lpp., pieejami: <https://rm.coe.int/human-rights-and-business-recommendation-cm-rec-2016-3-of-the-committee/16806f2032>.

[128] Galvenais ANO Pamatprincipos paredzētais negatīvās ietekmes novēršanas instruments ir cilvēktiesību rūpības pienākums (*human rights due diligence*). Cilvēktiesību rūpības pienākums ir process, ar kura palīdzību uzņēmumi var identificēt, novērst un mazināt faktiskās un potenciāli negatīvās ietekmes un atskaitīties par šo ietekmju mazināšanu un novēršanu. Proti, ar tā palīdzību tiek apzināti cilvēktiesību pārkāpumu riski un meklēti risinājumi to novēršanai. Atšķirībā no ierastā korporatīvā pienācīgās pārbaudes procesa (*corporate due diligence*), cilvēktiesību rūpības pienākums attiecas uz risku cilvēkiem, nevis risku uzņēmējdarbībai.

[129] Cilvēktiesību rūpības pienākuma procesā būtu jāpārbauda, kādi cilvēktiesību pārkāpumu riski pastāv uzņēmumu pašu darbībā, tā meitas uzņēmumos, kā arī **to piegādes ķēdēs jeb vērtību ķēdēs**. Uzņēmums var būt iesaistīts negatīvas ietekmes uz cilvēktiesībām radīšanā arī caur to piegādātāju, klientu vai citu partneru darbību, pat ja uzņēmums pats nav izdarījis neko pretlikumīgu.

[130] Citiem vārdiem – **gadījumos, kad uzņēmums tiešā vai netiešā veidā īsteno valsts varu vai pats veic uzņēmējdarbību, izmantojot valsts līdzekļus, būtu jo īpaši sagaidāms, ka šādi uzņēmumi savā darbībā ievēro ANO Pamatprincipos skaidroto uzņēmumu pienākumu ievērot cilvēktiesības.**

[131] Vienlaikus jāpatur prātā, ka **ANO Pamatprincipi ir attiecināmi uz jebkuru uzņēmumu un sniedz padomu uzņēmumiem kā rīkoties, lai ievērotu cilvēktiesības. Tie nosaka vispārēju sagaidāmās rīcības standartu šajā jomā un ir piemērojami visiem uzņēmumiem visās situācijās.**⁸⁷

2.3. Labas pārvaldības princips

[132] Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajai daļai, labas pārvaldības principa realizēšanas mērķis ir, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

[133] Labas pārvaldības principā ietverti tiesību vispārējie principi ar vienotu mērķi realizēt personu tiesību vai tiesisko interešu aizsardzību publiskās varas un ikvienas privātpersonas publiski tiesiskajās attiecībās. Valstij un pašvaldībai ir obligāts pienākums raudzīties, lai personu tiesības un pienākumi tiktu ievēroti.

[134] Tiesībsargs akcentē, ka valsts pārvalde kalpo iedzīvotājiem. Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 11. panta otrajai daļai, ja netiek ievērots labas pārvaldības princips, privātpersona, kuras tiesības un tiesiskās intereses ir skartas, ir tiesīga prasīt to ievērošanu administratīvā procesa kārtībā.

[135] Eiropas vietējo pašvaldību hartas 3. panta pirmajā daļā ir nostiprināts, ka vietējā pašvaldība nozīmē vietējās varas tiesības un spēju likumā noteiktajās robežās regulēt un vadīt nozīmīgu valsts lietu daļu uz savu atbildību un vietējo iedzīvotāju interesēs.

⁸⁷ Skat. ANO Uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pamatprincipus, kā arī citus ANO Uzņēmējdarbības un cilvēktiesību Darba grupas sagatavotos materiālus, (pieejami: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/wg-business>), kā arī Eiropas komisijas publikāciju Mans uzņēmums un cilvēktiesības. Ceļvedis cilvēktiesībās maziem un vidējiem uzņēmumiem. Pieejams: https://globalcsr.net/wp-content/uploads/2019/02/121017_EU_SMEguide_LV.pdf

[136] Tiesībsargs akcentē, ka vietējā pašvaldība ir vietējā pārvalde, kurai ir vislabāk jāpārziņina savu vietējo iedzīvotāju nostāja un intereses un jādarbības, lai nodrošinātu to ievērošanu un realizāciju citās valsts institūcijās. Līdz ar to, atbilstoši labas pārvaldības principam, **Rīgas pašvaldības un katras tās struktūrvienības pienākums ir efektīvi līdzdarboties problēmsituācijas risināšanā.**

3. Tiesībsarga vērtējums

[137] Izvērtējot Pārbaudes lietas ietvaros apkopotus materiālus par Iesniedzēju norādītās problēmsituācijas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, tiesībsargs konstatē, **ka tā pamatā sakņojas veselībai nekaitīgas vides aizsardzības interešu un Ostas ekonomiskās izaugsmes interešu sadursmē.** Vēsturiski Rīgas pilsētā izveidojusies situācija, ka konkrētā dzīvojamā teritorija Vecmīlgrāvī atrodas rūpnieciskās zonas tiešā tuvumā.

[138] **Tiesībsargs ir identificējis divus patstāvīgus problēmsituācijas iemeslus, kas abi ir saistīti ar Ostas darbību un būtiski ietekmē iedzīvotāju tiesības dzīvot veselībai nekaitīgos vides apstākļos:**

- ar Operatoru tiešo uzņēmējdarbību Ostas teritorijā saistītais trokšņa piesārņojums;
- ar Ostā atļauto kravu apgrozījumu saistītās transporta plūsmas pieaugums un tās cēloņsakarīgi izrietošs trokšņa emisiju pieaugums.

[139] Attiecībā uz Iesniedzēju norādīto problēmu saistībā ar smaku piesārņojumu Pārbaudes lietā noskaidrots, ka atbildīgās institūcijas ir rīkojušās normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, lai fiksētu pārkāpumus. Pārkāpumi netika konstatēti. Tādejādi tiesībsargs šīs Pārbaudes lietas ietvaros nevērtēja sūdzības attiecībā uz smaku piesārņojumu, jo netika gūti pierādījumi šo sūdzību pamatotībai.⁸⁸

3.1. Ar Operatoru tiešo uzņēmējdarbību Ostas teritorijā saistītais trokšņa piesārņojums

[140] Pārbaudes lietas ietvaros tiesībsargs noskaidrojis apstākļus, kādos SIA "Tolmets" uzsācis darboties Ostā un turpina darboties kā metāla atkritumu apsaimniekotājs, veicot metāla atkritumu uzglabāšanu, šķirošanu, pārkraušanu, griešanu ar presšķērēm, krautņu formēšanu, pārvadāšanu u.c. Savukārt, SIA "Port Milgravis" Ostā darbojas kā stividoris, proti, tas veic dažādu kravu pārkraušanas (izkraušanas un iekraušanas) darbus no kuģiem un autotransporta, kā arī uzglabā kravu Ostas teritorijā.⁸⁹

[141] SIA "Tolmets" darbībai ir veikts ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums. Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra netika piemērota.⁹⁰

[142] Pirms tika pieņemti lēmumi par Operatoru B kategorijas atļauju izsniegšanu un pārskatīšanu netika rīkotas sabiedriskās apspriešanas, kurās vietējie iedzīvotāji varētu izteikt savu viedokli par plānotajām piesārņojošajām darbībām. Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 27. panta pirmās *prim* daļas 4. punktu sabiedrības viedokļu uzklaušīšanu, ja tiek uzsākts lēmuma pieņemšanas process, nodrošina vismaz tad, ja šis lēmums attiecas uz B kategorijas piesārņojošu darbību, kad

⁸⁸ Skat. šī atzinuma rindkopas [1], [3], [15], [41-42], [49].

⁸⁹ Skat. šī atzinuma rindkopas [7-10].

⁹⁰ Skat. šī atzinuma rindkopas [11], [28-39].

VVD vai attiecīgā pašvaldība papildus šajā pantā noteiktajiem gadījumiem ir pieņēmusi lēmumu par sabiedrības viedokļa uzklauššanu.⁹¹

[143] **Šajā gadījumā ne VVD, ne Rīgas pašvaldība nebija pieņēmusi lēmumu par sabiedrības viedokļa uzklauššanu.** Turklāt neviens normatīvais akts nenosaka, pēc kādiem kritērijiem VVD un pašvaldībām būtu jālemj, vai saistībā ar plānoto B kategorijas piesārņojošo darbību būtu jāpieņem lēmums par sabiedrības viedokļa uzklauššanu. **Šajā sakarā tiesībsargs saskata iespēju veikt precizējumus topošā normatīvā regulējuma izstrādes procesā.**⁹²

[144] Pārbaudes lietas ietvaros tiesībsargs ir noskaidrojis, ka Vecmīlgrāvja iedzīvotāji ir bieži sūdzējušies par viņu dzīves līmeņa pasliktināšanos, kopš Ostā tika uzsākta tieši pastiprināta metāla atkritumu apsaimniekošana. Proti, kad savu darbību Ostā uzsāka SIA "Tolmets". Iedzīvotāji pēdējo pāris gadu laikā ir daudzkārt vērsušies VARAM, VVD, Ostas pārvaldē, Inspekcijā un dažādās Pašvaldības iestādēs ar sūdzībām par piesārņojumu, kuru rada Operatoru darbība (troksnis, putekļi, smakas), kā arī kravas automašīnu satiksmes radītais piesārņojums (troksnis, putekļi, vibrācijas), un to kaitīgā ietekme uz vidi, īpašumu, veselību, mājokli un dzīves kvalitāti kopumā.⁹³

[145] Turklāt šis iedzīvotāju sūdzības par Operatoru darbību tika sniegtas vēl pirms SIA "Tolmets" tika izsniegta B kategorijas atļauja. Sākotnēji šis uzņēmums Ostā veica darbības ar metāla atkritumiem, pamatojoties uz VVD Liepājas (tagad – Kurzemes) reģionālā vides pārvaldes izsniegtu atkritumu apsaimniekošanas atļauju Nr. LI18AA0002.⁹⁴ Taču, palielinoties metāla atkritumu apjomiem, VVD LRVP noteica, ka SIA "Tolmets" ir jāvēršas VVD, lai saņemtu B kategorijas atļauju, kas vēlāk arī tika saņemta.

[146] Proti, vēl pirms tika izsniegta SIA "Tolmets" B kategorijas atļauja un pārskatīta SIA "Port Milgravis" B kategorijas atļauja, ievērojami palielinot tā darbības intensitāti tieši ar metāla atkritumiem, bija redzams, ka intensīva metāla atkritumu apsaimniekošana ir traucējoša tuvāko māju iedzīvotājiem. Taču VVD un Pašvaldības ieskatā šajā gadījumā iedzīvotāju sūdzību esamībai nav bijusi tik būtiska nozīme, lai lemtu par sabiedrības viedokļa uzklauššanu pirms lēmumu par atļauju izsniegšanu pieņemšanas.

[147] **Tiesībsargs atzinīgi vērtē Inspekcijas iesaistīšanos problēmsituācijas risināšanā pēc lesniedzēju sūdzību saņemšanas, veicot pārbaudes, sniedzot savu vērtējumu un izvirzot prasības iedzīvotāju interešu aizstāvībai.** Tādejādi iedzīvotāju aktīvās rīcības un Inspekcijas ieinteresētas iesaistes rezultātā tika panākta vismaz pašu elementārāko iedzīvotāju interešu aizstāvība (konkrēti, rekomendējot uzņēmējiem papildus prasības par trokšņus izolējošu sienu izbūvi, regulāru piesārņojošo darbību monitoringa veikšanu, kā arī tiesību uz nakts mieru ievērošanu, aizliedzot

⁹¹ MK noteikumos Nr. 1082 lēmums par sabiedrības viedokļa uzklauššanu (skat. 38. punktu) saukts arī par "lēmumu par sabiedrības līdzdalību iesnieguma apspriešanā" (skat. 29. punktu) un "lēmumu par sabiedriskās apspriešanas procedūras piemērošanu B kategorijas atļaujas saņemšanai" (skat. 80. punktu).

⁹² Skat. šī atzinuma rindkopas [121].

⁹³ Skat. šī atzinuma rindkopas [6], [12], [15], [25], [27].

⁹⁴ Minētā atļauja izsniegta, pamatojoties uz Ministru kabineta 13.09.2011. noteikumu Nr. 703 "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas un anulēšanas kārtību, atkritumu tirgotāju un atkritumu apsaimniekošanas starpnieku reģistrācijas un informācijas sniegšanas kārtību, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību". Pieejama: <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/atkritumu-apsaimniekosanas-atlaujas/izsniegtas-atkritumu-apsaimniekosanas-atlaujas/>

darbības ar metāllūžņiem un to pārvadāšanu nakts laikā u.c.).⁹⁵ Inspekcija secinājusi, ka veikto pasākumu rezultātā situācija uzlabojusies un veiktie trokšņu mērījumi uzrādījuši, ka troksnis ir atbilstošs pie atļautās darbības, un nepārsniedz normatīvajos aktos par trokšņa novērtēšanu un pārvaldību noteiktos robežlielumus.

[148] **Savukārt vērtējot VVD iesaisti, tiesībsargam ir pamatotas šaubas par iestādes vēlmi, spēju un kapacitāti efektīvi risināt Iesniedzēju norādīto vides trokšņa problemātiku, ievērojot normatīvo aktu prasības.** Tiesībsargs saskata iekšējas pretrunas iestādes secinājumos vēl pirms darbības atļaušanas, kā arī vēlākā rīcībā, konstatējot Atļaujā noteikto prasību neievērošanu.

[149] Piemērām, VVD LRVP Sākotnējā izvērtējumā secinājis, ka "Rīgas pilsētas vides stratēģiskās kartes parāda, ka trokšņa robežlielumu pārsnieguma problēma pastāv jau esošajā situācijā, galvenokārt ielas transporta radītā trokšņa ietekmē. Vērtējot paredzētās darbības ietekmi uz kopējo trokšņa līmeni, VVD konstatē, ka **novērojams robežlielumu pārsniegums jau esošajā situācijā**, un būtiskas izmaiņas Operatora darbības rezultātā nenotiks. Trokšņa līmeņa pieaugums dienas laikā nevienā no gadījumiem nepārsniegs 1dB. Ņemot vērā, ka **paredzētās darbības radītais sliekšnis būtiski nepalielinās trokšņa līmeņa ietekmi dzīvojamās apbūves teritorijās, paredzētā darbība ir pieļaujama. Gadījumā, ja, uzsākot paredzēto darbību, tiks saņemtas iedzīvotāju sūdzības, ieteicams veikt vides trokšņa mērījumus faktiskajos darba apstākļos, lai konstatētu sūdzības pamatotību un identificētu iespējamās sūdzību iemeslus un trokšņa rašanās cēloņus.**"⁹⁶

[150] Pieņemot, ka arī VVD ir jābūt zināmam faktam, ka PVO atzīst troksni par otro lielāko ar vidi saistīto veselības problēmu cēloni un ka jau kopš 2002.gada ir spēkā Direktīva 2002/49/EK par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību, kas paredz prettrokšņa plānošanu,⁹⁷ tiesībsargs kritiski vērtē iepriekšminēto VVD LRVP secinājumu. **Situācijā, kad ir zināms, ka konkrētajā vietā trokšņu robežlielumu pārsnieguma problēma jau reāli pastāv un trokšņa pieaugums ir paredzams, lēmums atļaut paredzēto darbību metāllūžņu apsaimniekošanai ar plānotu būtisku paredzētās darbības apjomu palielināšanu un trokšņu mērījumus paredzēt tikai gadījumā, ja tiks saņemtas iedzīvotāju sūdzības, tiesībsarga ieskatā neliecina par savlaicīgu vides risku apzināšanu un atbildīgu iespējamo kaitīgo seku izvērtēšanu.**

[152] Sākotnējā izvērtējuma secinājumos VVD LRVP vēlreiz konstatē, ka "pieteiktā darbība ir pretrunā ar MK 2015. gada 27. janvāra noteikumu Nr. 30 "Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai" 3. punktu. Tas noteic, ka persona, kura gatavojas veikt darbību, attiecīgu rakstisku iesniegumu VVD iesniedz pirms darbības uzsākšanas. Gadījumos, kad paredzētā darbība jau ir veikta vai uzsākta – VVD tehniskos noteikumus neizsniedz". Bez tam VVD ieskatā paredzētai darbībai nav piemērojams ietekmes uz vidi novērtējums, jo ietekmes ir identificētas sākotnējā izvērtējuma ietvarā un paredzētā darbība kopumā nav radījusi būtiskas ietekmes uz vidi un iedzīvotājiem.⁹⁸ **Minētais liecina, ka VVD ir izrādījis zināmu pretimnākšanu uzņēmumam, kurš rīkojies apzināti pretlikumīgi.** Ņemot vērā, ka SIA "Tolmets" ir pieredzējis uzņēmums, kurš Latvijā jau sen un plaši darbojas metāllūžņu apsaimniekošanas nozarē, ir

⁹⁵ Skat. šī atzinuma rindkopas [14], [16], [17-20], [25-26], [50-61].

⁹⁶ VVD 27.11.2020. Darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.RI20SI0111; 10. lpp.

⁹⁷ Skat. šī atzinuma rindkopas [94-97].

⁹⁸ VVD 27.11.2020. Darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.RI20SI0111; 13. lpp.

apšaubāms, ka uzņēmums aiz nezināšanas pārkāpa noteikto kārtību un prasības darbības uzsākšanai. VVD šādā situācijā būtu jāsauc uzņēmums pie normatīvajos aktos paredzētās atbildības.

[153] Jautājumā par sabiedrības informēšanu VVD Sākotnējā izvērtējumā norādījis, ka “Dienests ar 2020. gada 30. septembra vēstuli Nr.11.4/8080/RI/2020 “Par informatīva paziņojuma nosūtīšanu” nosūtīja informāciju par Paredzēto darbību Rīgas pilsētas pašvaldībai un biedrībai “Vides aizsardzības klubs”, kā arī informatīvo paziņojumu par Paredzēto darbību publicēja Valsts vides dienesta tīmekļa vietnē. Līdz šim nav saņemtas sabiedrības atsauksmes vai priekšlikumi”.⁹⁹ Nenoliedzot biedrības “Vides aizsardzības klubs” (turpmāk - VAK) ieguldījumu vides problēmu aktualizēšanā un risināšanā, tiesībsargs kritiski vērtē VVD atsauci, par to, ka sabiedrības iesaistes pienākums varētu aprobežoties nosūtot informatīvu paziņojumu tikai šai vienai sabiedriskai organizācijai. Ieskatoties VAK mājas lapā, ir secināms, ka organizācijai šobrīd nav pietiekošas kapacitātes, lai iedziļinātos katrā lokāla rakstura vides problēmā Latvijā un tā selektīvi reagē uz atsevišķiem vides aizsardzības jautājumiem visas Latvijas mērogā. Vienlaikus pietiek ielūkoties LR Uzņēmuma reģistra sabiedrisko organizāciju un biedrību reģistrā, lai atklātu, ka kopš 2007. gada Vecmīlgrāvī darbojas attiecīgā Rīgas apkaimē aktīva biedrība “Vecmīlgrāvja attīstības biedrība” (reģ. Nr. 40008118637), pie kuras vērsties sabiedrības informēšanas un iesaistes nolūkā būtu pašsaprotami, ja VVD patiešām būtu vēlējis noskaidrot sabiedrības viedokli. Jāatgādina, ka ietekmes uz vidi novērtēšanas koncepts paredz, ka valsts iestāžu rīcība sabiedrības iesaistes procesā nedrīkst būt formāla. Ja VVD par paredzamo darbību informatīvo paziņojumu bija izvietojis tikai savā tīmekļa vietnē, nav pārsteigums, ka to neviens Vecmīlgrāvja iedzīvotājs savās ikdienas gaitās visdrīzāk tā arī nebija pamanījis. Tiesībsarga ieskatā pat, ja MK noteikumu Nr. 1082 27.3.punkts paredz VVD pienākumu nosūtīt informāciju tām biedrībām un nodibinājumiem, kuras pieteikušies dienestā un norādījuši e-pasta adresi, uz kuru sūtāma informācija, tas neliedz VVD konkrētos gadījumos izrādīt iniciatīvu un pienācīgu rūpību, iesaistot plašāku sabiedrību IVN sākotnējās izvērtēšanas procesā. Vēl jo vairāk šāda rīcība būtu sagaidāma, ja VVD izvērtējuma gaitā secina, ka turpmāka IVN procedūra paredzētai darbībai nesešos. Šāda rīcība no VVD būtu sagaidāma arī atbilstoši labas pārvaldības principam.¹⁰⁰

[153] Gala rezultātā VVD pieņēmis lēmumu nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru pieteiktajai darbībai – metāllūžņu pieņemšanai, uzglabāšanai, šķirošanai un pārstrādei Meldru ielā 3, Rīgā. Izvērtējumā VVD norādījis, ka “starplēmums, ar kuru tiek atzīts, ka ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams, nav atsevišķi pārsūdzams”.¹⁰¹ **Šo VVD norādi tiesībsargs fiksē kā būtisku sabiedrības iespēju līdzdarboties ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā ierobežojumu un rosinās nepieciešamos grozījumus.**

[154] Ir uzteicams, ka pārbaudes lietas izskatīšanas gaitā atbildīgās institūcijas ir rīkojušās sabiedrības interesēs, reaģējot uz iedzīvotāju sūdzībām par gaisa piesārņojumu un smaku traucējumiem. To apliecina arī VVD LRVP iesniegtie vairāk kā desmit lēmumi un brīdinājumi administratīvo pārkāpumu lietās par problēmsituāciju. Vienlaikus, tiesībsargs uzskata, ka

⁹⁹ VVD 27.11.2020. Darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.RI20SI0111; 14. lpp.

¹⁰⁰ Skat. rindkopas [133-134].

¹⁰¹ VVD 27.11.2020. Darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.RI20SI0111; 15. lpp.

gadījumos, kad uzņēmējiem izteiktie brīdinājumi un skaidrojumi, kā arī pieļemtās piespiedu naudas administratīvo aktu izpildei nedod vēlamo rezultātu, valsts pārvaldes iestādēm sabiedrības interesēs un administratīvo pārkāpumu procesa ietvaros vajadzētu rīkoties krietni apņēmīgāk, izmantojot arī Administratīvās atbildības likuma dotās iespējas.¹⁰² Tiesībsargs saskata arī zināmu VVD kūtumu uzraudzības funkcijas realizēšanā, kur varētu sagaidīt proaktīvāku tās rīcību, nepārceļot uzraudzības funkciju uz iedzīvotāju pleciem.

[155] Tāpat tiesībsargam nav šaubu par to, ka Operatoru rīcība, uzsākot uz metāllūžņu apsaimniekošanu vērstu uzņēmējdarbību, nav bijusi pietiekoši apzinīga un atbilstoša starptautiskajiem standartiem, kas paredz uzņēmēju atbildību cilvēktiesību un vides aizsardzības jomā.¹⁰³ Tikai valsts pārvaldes iestāžu pielietotais piespiedu mehānisms un iedzīvotāju apņēmīgā rīcība ilgākā laika periodā ir rosinājuši konkrētos uzņēmējus salāgot savas ekonomiskās intereses ar iedzīvotāju pamattiesību ievērošanu un mazināt savas darbības ietekmi uz vidi un cilvēkiem. **Šis apstāklis tiesībsarga ieskatā noteikti būtu jāņem vērā arī Ostas pārvaldei, vērtējot sadarbību un izraugoties sadarbības partnerus Ostā ilgākā perspektīvā atbilstoši tās deklarētajai misijai un darbības vīzijai, kā arī ņemot vērā tās publiskās varas nesēja komponenti.**¹⁰⁴

[156] Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta piekto daļu valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses. Šī norma ir attiecināma arī uz publisko personu kapitālsabiedrību, šajā gadījumā Ostas pārvaldi, kurai deleģēti noteikti valsts pārvaldes uzdevumi.

3.2. Ar Ostā atļauto kravu apgrozījumu saistītās transporta plūsmas pieaugums un tās cēloņsakarīgi izrietošs trokšņa emisiju pieaugums.

[157] Sākotnējā izvērtējumā VVD LRVP norāda, ka ārpus uzņēmuma teritorijas identificēts viens ar paredzēto darbību saistīts trokšņa avots – kravas transportlīdzekļu kustība pa Meldru ielu. **Paredzētās darbības rezultātā kravas automašīnu vienību skaits, kas pārvietosies pa Meldru ielu pieaugs par 10'500 gadā (30% no transporta paredzēti ar piekabi), no kuriem katrs veiks divus braucienus – turp un atpakaļ – tas ir 21'000 reisu gadā vai vidēji 6.7 reisi/h.**¹⁰⁵

[158] Vienlaikus tiesībsargs kā nozīmīgu apstākli Pārbaudes lietā ņem vērā to, ka trokšņu problemātika Ostas pieguļošajā dzīvojamā rajonā atbildīgajām valsts un pašvaldību institūcijām bija zināma, jo padziļināti vērtēta, piemēram, jau 2017. gadā Rīgas pašvaldības PAD izstrādātajā un publicētajā Rīgas brīvostas tematiskajā plānojumā.¹⁰⁶

¹⁰² Skat. šī atzinuma rindkopas [116-117], [119].

¹⁰³ Skat. rindkopas [21], [23], [31-32], [122-125], [128], [131].

¹⁰⁴ Skat. rindkopas [84], [86-88].

¹⁰⁵ Skat. atzinuma [34] rindkopu.

¹⁰⁶ Apstiprināts ar 15.12.2017. Rīga Domes lēmumu Nr. 662. Pieejams: [Nr.662_OSTA.pdf \(rdpad.lv\)](#)

[159] Kā minēts Rīgas brīvdostas tematiskajā plānojumā, Meldru iela un citas dzīvojamā rajona ielas nav piemērotas intensīvai kravas automašīnu satiksmei. Proti, Rīgas brīvdostas tematiskajā plānojumā¹⁰⁷ (skat. 35. lpp., 17. tabulu) norādīts, ka:

<p>Lai piekļūtu Vecmīlgrāvja uzņēmumiem, kas atrodas gar Meldru ielu, kravas transports izmanto dzīvojamā rajona ielas, kas nav piemērotas intensīvai kravas auto satiksmei – Meldru ielu, Emmas ielu u.c.</p>	<p>Šobrīd nav alternatīvu risinājumu, kā nodrošināt kravas transporta plūsmu un realizēt papildus prettrokšņa vai drošības pasākumus, kas varētu samazināt kravas transporta ietekmi uz dzīvojamo vidi.</p> <p>Kamēr nav iespējams nodrošināt alternatīvu kravas auto kustībai, būtu jāuzlabo drošība un jāsamazina trokšņa piesārņojums uz Meldru u.c. dzīvojamā rajona ielām. Līdz tam uzņēmumi nedrīkstētu palielināt savu darbības intensitāti.</p>
--	---

[160] Brīdī, kad tika apstiprināts Rīgas brīvdostas tematiskais plānojums, Ostā darbojās tikai viens no Operatoriem (SIA "Port Milgravis"), tā darbības intensitāte, t.i. kopējais kravu pārkraujamais apjoms, **bija 468 000 t/gadā**. Šobrīd Ostā darbojas jau divi Operatori:

- SIA "TOLMETS", kuram Ostā ir atļauta metāla atkritumu apsaimniekošana apjomā līdz **212 000 t/gadā**, kamēr netiek saņemts VVD lēmums par pārkraujamā metāla apjoma palielināšanu līdz 350 000 t/gadā; un
- SIA "Port Milgravis", kuram ir atļautas darbības ar kravām apjomā līdz **950 000 t/gadā**.

[161] Proti, neskatoties uz Rīgas brīvdostas tematiskajā plānojumā – dokumentā, kas līdzsvaro sabiedrības un uzņēmēju intereses – norādīto, Pašvaldība, Ostas pārvalde un VVD ir atbalstījuši Operatoru darbības intensitātes palielināšanu. Taču **Pārbaudes lietas ietvaros tiesībsargs nav guvis pārliecību par to, ka Meldru ielā ir veikti būtiski, atbilstoši un efektīvi pilsētas transporta infrastruktūras uzlabojumi, kas varētu mazināt kravas automašīnu radītā piesārņojuma ietekmi uz personu veselību, īpašumu, mājokli un dzīves līmeni, tādējādi attaisnojot šādu rīcību.**

[165] Turklāt, kā norādīts Rīgas brīvdostas tematiskā plānojuma 32. lpp., tajā esošo informāciju, kas apkopota 17. tabulā, būtu svarīgi ņemt vērā gan Ostas pārvaldei, gan potenciālajiem investoriem, plānojot savus uzņēmumus Rīgas brīvdostas teritorijā, lai laicīgi paredzētu nepieciešamos transporta uzlabojumus saistībā ar kravu apjomu palielināšanos, kā arī **neplānotu jaunus uzņēmumus vietās, kur šobrīd jau ir pārslogots transporta tīkls un uzlabojumi pagaidām tikai tiek plānoti, bet aizvien nav ieviesti.**

[166] Tiesībsarga ieskatā, lai Pašvaldība vai citas iestādes varētu rīkoties pretēji tam, kas ir minēts Rīgas brīvdostas tematiskajā plānojumā, tām bija:

- jānovērš tie apstākļi, kuru dēļ lemts, ka gar Meldru ielu izvietotie uzņēmumi savas darbības intensitāti nedrīkstētu palielināt (t.i. jāsteno atbilstoši un efektīvi prettrokšņa vai drošības pasākumi, kas varētu samazināt kravas transporta ietekmi uz vidi vai jānovirza kravas transporta plūsma citur); vai

¹⁰⁷ [RDPAD » Spēkā esošie tematiskie plānojumi |](#)

- jāprasa sabiedrības viedoklis pirms tās atbalsta uzņēmumu ieceres paaugstināt savas darbības intensitāti, ņemot vērā, ka, atbalsta sniegšana šādām iecerēm izjauc Rīgas brīvostas tematiskajā plānojumā noteikto sabiedrības un uzņēmēju interešu līdzsvaru.

[167] Šajā apstākļi tiesībsargs saskata labas pārvaldības principa pārkāpumu arī Pašvaldības rīcībā, kura atzinusi vides trokšņu problemātikas pastāvēšanu,¹⁰⁸ tomēr nav nodrošinājusi iekšēji saskaņota un konsekventa Pašvaldības viedokļa paušanu un iedzīvotāju pamattiesību garantēšanu.¹⁰⁹

[168] Vienlaikus tiesībsargs pozitīvi vērtē Pašvaldības darbu, 2021. gadā pārskatot un pilnībā atjaunojot vides trokšņa stratēģiskās kartes, kas apstiprinātas ar Rīgas domes 2022. gada 27. aprīļa lēmumu Nr.1466 "Par Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģisko karšu apstiprināšanu", kā arī izstrādājot Rīcības plānu, kurā ir paredzēti tehniskie pasākumi vides trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmeņa samazināšanai (Rīcības plāna 10. pielikums un 3. pielikums) Emmas ielā un Meldru ielā, proti, plānota Laivinieku ielas izbūve posmā no Atlantijas ielas līdz Vecāķu prospektam. Pasākuma izpildes rezultātā plānots novirzīt kravas transportu, kas pārvietojas uz un no uzņēmumiem, kas darbojas Ostas teritorijā, prom no Vecmīlgrāvja apkaimes apdzīvotās daļas – galvenokārt Emmas ielas un Meldru ielas. Pasākuma izpildi jānodrošina Pašvaldības SD.¹¹⁰

[169] Tāpat tiesībsargs uzskata, ka daļēju risinājumu iesniedzēju norādītajai problēmsituācijai, kas saistīta ar transporta plūsmas radīto vides troksni, dos 2024. gada **17. aprīlī, Rīgas domes ārkārtas sēdē pieņemtā lēmuma atvēlēt finanšu līdzekļus ceļa seguma atjaunošanas darbiem 19 ielu posmos, tostarp arī Emmas, Meldru un Atlantijas ielās** īstenošana.

Tiesībsarga rekomendācijas

[170] Satversmes tiesa jau vairākkārt uzsvērusi, ka Satversmē noteiktās pamattiesības nedrīkst būt deklaratīvas. Ir jānodrošina arī to praktiska īstenošana.¹¹¹

[171] Tiesībsargs, pamatojoties uz Tiesībsarga likuma 25.panta otro un trešo daļu, pabeidz pārbaudes lietu Nr.2022-11-22B un **aicina visas kompetentās valsts un pašvaldības iestādes, kā arī Ostas pārvaldi kā valsts kapitālsabiedrību** ņemt vērā atzinumā sniegto tiesībsarga vērtējumu un turpmākā darbībā nepieļaut norādītos labas pārvaldības principa pārkāpumus.¹¹²

[172] **Rīgas pašvaldību** tiesībsargs rosina uzlabot tās atsevišķu struktūrvienību savstarpējo komunikāciju un sadarbību kompleksu jautājumu risināšanā. No labas pārvaldības viedokļa raugoties, nav pieņemami, ka atsevišķos gadījumos pilsētas iedzīvotāji vai valsts pārvaldes iestādes ir vērsušies par konkrētu problēmjaudājumu pašvaldībā, taču kāda no atbildīgām struktūrvienībām norāda, ka tās rīcībā neesot informācija.¹¹³

¹⁰⁸ Skat. šī atzinuma rindkopas [66-69].

¹⁰⁹ Skat. šī atzinuma rindkopas [77-81].

¹¹⁰ Pašvaldības Vides pārvaldes 02.01.2024. vēstule Nr. DMV-24-2-dv; 2. lpp.

¹¹¹ Satversmes tiesas 2008. gada 9. maija sprieduma lietā Nr. 2007-24-01, 12. punkts

¹¹² Skat. šī atzinuma rindkopas[143], [153], [148], [155], [167].

¹¹³ Skat. šī atzinuma rindkopas [72-73].

[173] Ievērojot, ka piesārņojošo darbību, tostarp vides trokšņa piesārņojuma, regulējums šobrīd atrodas izpildvaras dienas kārtībā, tiesībsargs šajā stadijā nesaskata nepieciešamību šobrīd spēkā esošā normatīvā regulējuma padziļinātai izpētei un apstrīdēšanai. Taču, ievērojot Pārbaudes lietas gaitā atklātās nepilnības, tiesībsargs apņemas sekot līdz jauno likumprojektu izstrādes gaitai. Tiesībsargs **rosina atbildīgo ministriju** iniciēt likumprojektu straujāku virzību un ņemt vērā šajā atzinumā konstatētos trūkumus attiecībā uz sabiedrības iesaisti ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā.

[174] Attiecībā uz atzinumā minēto jauno likumprojektu virzību tiesībsargs **lūdz atbildīgo ministriju līdz 2024. gada 5. jūlijam** sniegt informāciju par plānoto likumdošanas procesa gaitu saistībā ar likuma "Par piesārņojumu" reformu.

[175] Lai sabiedrība veiksmīgāk varētu sekot līdzi Pašvaldības apstiprinātā Rīcības plāna īstenošanai, ir svarīgi, lai tā tiktu informēta par konkrētiem plānotiem darbiem un to izpildes termiņiem. Ja tādi saistībā ar atzinuma [65], [81], [168] rindkopās norādīto plānu izpildi vēl nav izstrādāti, tiesībsargs **rekomendē Pašvaldībai** tādus izstrādāt un vēlākais **līdz 2024. gada 30.septembrim** informēt tiesībsargu par paveikto.

[176] Satversmes ievada piektās rindkopas trešais teikums noteic: "Ikviens rūpējas par [...] vidi un dabu." Tas atspoguļo indivīda pienākumus Latvijas sabiedrībā jeb personas vietu un lomu saistībā ar to, citstarp pienākumu atbildīgi izturēties pret vidi un dabu. Atbildīga izturēšanās ir ne tikai atturēšanās no darbībām, kas varētu kaitēt apkārtējai videi, bet arī pozitīva rīcība, kas nepieciešama kaitējuma novēršanai.¹¹⁴ Līdz ar to, atzinīgi novērtējot lesniedzēju un nevalstisko organizāciju līdzdalību konkrētās teritorijas attīstības plānošanā, tiesībsargs pateicas **lesniedzējiem un Vecmīlgrāvja attīstības biedrībai par aktīvu rīcību un aicina** arī turpmāk aktīvi paust savu nostāju un viedokļus tai interesējošos jautājumos.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

* No 2024.gada janvāra Tiesībsarga biroja gatavotie dokumenti tiek formatēti, ievērojot piekļūstamības prasības personām ar uztveres un redzes traucējumiem.

---

¹¹⁴ Satversmes tiesas 2018. gada 18. oktobra sprieduma lietā Nr. 2018-04-01, 20. punkts